

Војнопензионерске теме и дилеме

ДАМАРИ ДУГОГ ВРЕЛОГ ЛЕТА

По старој војничкој традицији, бројање дана, месеци и година је навика која доноси информацију, буди жеље и доноси нов квалитет живота. Прво усклађивање пензија се очекује да буде обнародовано 1. новембра ове године, а оно ће према најавама званичника износити осам или девет одсто.

Дефинитивно се клима у нашој земљи мења. Зиме су постале благе и без снега, пролеће и јесен више не личе на себе, а лета се могу упоредити са онима у тропским крајевима. Планета је у променама, на ивици светског рата. Општа је поама за наоружање и муницију, што се нарочито огледа у државама НАТО-а, где су издвајања за одбрану од два одсто повећана на четири или пет процената бруто националног дохотка. Неке фабрике на Западу су мирнодопску производњу заменили ратном. Свеопштем лудилу нема краја. И како обичан смртник да не буде забринут за судбину човечанства, а пре свега за будућност своје нејачи. Ратови у Украјини и на Блиском Истоку показали су сву жестину савременог оружја и колико безначајну вредност има људски живот. Тешко је у овом часу прогнотизирати след догађаја, при чему се не искључује и употреба нуклеарног оружја.

А живот пулсира својим утабаним токовима. Грађани су окренути својим свакодневним обавезама и борбом за опстанак у турбним временима. Императив је преживљавање, то јест проналажење што повољнијих услова, пре свега нижих цена у набавци појединих производа. Неодговорни трговци проналазе начине да пузећом методом постепено повећају цене. Наша држава се спрема да трговцима укаже на увећање цена и економским мерама их принуде да у томе стану, или се врате за корак-два. Догодиће се то, према најавама, већ у септембру.

Животни стандард грађана незаменљиво је мерило за утврђивање домета у развоју друштва. Стога је у жижи државе управо брига о људима, изражена кроз материјалну потпору. Пензионери су категорија грађана која је у материјалном смислу најугроженија популација. Због тога помно прате најаве и мере које предузима Влада Републике Србије.

„До сада су многоструко брже расле плате него пензије, осим у последњих годину и по дана, када смо нешто покушали да надокнадимо нашим пензионерима и сада ћемо наставити да то чинимо. И хоћу да то наши најстарији грађани знају, да ћемо да бринемо о њима и то ће бити свакако увећање најмање двоструко веће, а и више од тога од стопе инфлације. Пошто увек имате дежурне критичаре који ће вам рећи да је инфлација толика, а инфлација ће бити испод четири одсто, ово ће морати да буде преко осам одсто. Дакле, мораће да буде значајно повећање реалног животног стандарда, а не номиналног животног стандарда“, рекао је председник Србије Александар Вучић.

Он је навео да се држава бори за то да и у најтежим условима учини све како би се земља сачувала и како би Србија ишла

брже и грађани осетили бољи животни стандард.

„Нама је сада просечна плата била 932 евра, она ће ове године у децембру бити 1.000 евра, дакле уз ово повећање минималца, верујем и преко тога. И ако бисмо ово остварили на 550 евра, од 1. јануара минималне зараде, са свим нашим рачуницама, просечна плата у Србији до децембра 2026. биће 1.174 евра“, навео је Вучић.

Однос плата и пензија значајно је неповољнији за примања грађана трећег доба. Према подацима које је навео Вучић просечна плата у Србији 2012. године износила је 329 евра, а у актуелно време 932 евра. У том периоду плате су увећане за готово три пута. С друге стране просечна пензија је од 202 евра порасла само до 426 евра. Практично, просечна пензија порасла је за нешто више од два пута.

Уочљив је несклад у увећању плата према пензијама. Другим речима пензије нису пратиле плате. Биће потребно још много времена да се проценат увећања пензија приближи проценту увећања плата запослених у јавном сектору. На држави је да то учини јер она располаже буџетом, чија би расподела требало да буде праведнија. Ниво пензија мора са се значајније подићи како би се остварила прокламована друштвена стремљења. То с правом очекују пензионери.

Војне пензије су пратиле плате професионалних припадника система одбране све до 2012. године, када су из Фонда за СОВО пребачене у РФ ПИО. Дотле су биле за петнаест одсто мање од плата професионалних припадника истог чина и положајне групе. Од тада креће суноврат који је тренутно на 60 до 62 одсто од плата.

Очекује се да повећање пензија наступи 1. новембра ове године. Према досадашњим најавама, примања грађана трећег доба ће се тада увећати за осам до девет процената.

Каква је укупна економска ситуација у Србији – указује Фискални савет путем саопштења у којем се наводи:

„Упркос измењеним околностима почетком 2025. године – које укључују приметно успоравање привредне активности, увођење нових мера економске политике и повећање неизвесност у међународном окружењу – Нацртом Фискалне стратегије нису измењени основни циљеви фискалне политике Србије у кратком и средњем року. У 2025. је пројектован фискални дефицит од 3% БДП-а, који би требало да се задржи на том нивоу и у наредне две године (идентично као у претходној Фискалној стратегији за период 2025–2027. године). Након тога, предвиђа се умерено смањење дефицита на 2,5% БДП-а у 2028. години. Јавни дуг би с тако планираним дефицитом опште државе требало да се повећава

незнатно споријим темпом од очекиваног раста привреде. То би онда резултирало благим смањењем учешћа јавног дуга у БДП-у – са 47,5% на крају 2024. На 46,2% на крају 2028. године“.

За војне пензионере друга област по значају је војно здравство. У просеку пензионисани подофицир и официр има две до три хроничне болести. Напорна служба и услови рада (логоровања, полигони, вежбалишта, борбена дејства, руковање рететним материјама, стресови...) оставили су дубок траг на здравље старешина. Они су служили држави, па је она надлежна и рекло би се и обавезна да обезбеди одговарајуће лечење у војноздравственим установама.

Удружење војних пензионера Србије је, у више наврата, захтевало од Фонда за СОВО да се иновира уговор са Републичким фондом здравственог осигурања. Нонсенс је, на пример, да војни пензионер из Зајечара и Ниша када га заболи зуб мора да отпутује у Ниш, да би у тамошњој Војној болници добио одговарајућу услугу. А то исто могло је да буде завршено у цивилним здравственим центрима та два града. Путујући у Ниш, беспотребно се одлаже интервенција, осигуранци трпе болове, а без преке потребе држава се излаже трошковима за превоз оболелих.

На Војномедицинској академији је у току инвентарисање уских грла, проблема и генерално односа према корисницима здравствених услуга. Намера је да се услуге побољшају и лечење учини ефикаснијим. Томе је нарочито посвећен начелник те војноздравствене, научне и образовне установе трећег нивоа професор др Ненад Перишић, пуковник. Верујемо да ће напори пружити ваљане резултате.

Формирање војних геронтолошких центара се у Удружењу оцењује као приоритетна потреба војних осигураника, пре свега због специфичности војне професије. Предлог са образложењем за образовање таквог центра у оквиру ВМЦ Карабурма упућен је Управи за традицију, стандард и ветеране. Према досадашњим сазнањима предлог је прослеђен институцијама Министарства одбране и Генералштаба ВС, али повратне информације нема, мада је од упућивања акта прошло више од годину и по. Потребне за оснивањем ове врсте центара изражене су у Новом Саду и Нишу. Реч је, иначе, о веома исплативим пројектима.

Стамбена ситуација тренутно не обећава много. Осим неуређених станова, готово две године није било поделе „кровова над главом“. Нису дељени ни станови намењени припадницима система безбедности. Информације о станоградњи нису доступне.

Ко зна, можда ће после дугог врелог лета наступити бољи дани. По свему судећи провејава оптимизам.

Звонимир ПЕШИЋ

У СЛАВУ ВИТЕШКИХ ЈУНАКА ОТАЏБИНЕ

Наставља се са 2. стране

Државна церемонија обухватила је поклоњења и целивање моштију кнеза Лазара.

У Ћуприји на велелепни Споменик кнезу Лазару, саграђеном пре пет година, положени су венци. Окупљеним грађанима обратила се Милица Ђурђевић Стаменковски која је нагласила да је Видовдан дан наше истине пред прецима и потомцима, дан када српски народ треба да буде слојан и јединствен. Она је подвукла да је Видовдан дан наше прошлости, садашњости и будућности и празник слободе, државности и опредељења и борбе да будемо у славу са нашом хришћанском етиком.

„Ми немамо другу отаџбину, никада је нисмо ни имали и нисмо желели да градимо резервну. Имамо ову једну једину, недељиву и јединствену. Отаџбину коју волимо изнад свега и коју ћемо бранити упркос свему и нећемо дозволити никоме да нас подели, завади и да међу нама копа некакве ровове”, навела је министарка.

Према њеним речима, Србија и даље чврсто и одлучно настоји да чува Косовски завет, Србију - недељиву и целу, да се бори за Косово и Метохију, Призрен, Грачаницу, Дечане и за све просторе на којима Срби живе вековима чувајући своја огњишта.

„Какви смо на Видовдан, такви смо довека. Какви смо пред Лазаром и Милошем, такви смо заиста и пред својим прецима и потомцима. Видовдан је дан када треба да захвалимо својим прецима што су нам оставили слободну земљу по којој данас корачамо, али и дан када треба да се, пред њиховом заклетвом, обавезујемо да ћемо исту такву, слободну, суверену, самосталну, поносну и управну Србију и ми оставити својих потомцима”, навела је Ђурђевић Стаменковски.

Централна прослава Видовдана одржана је у Крушевцу, одакле је кнез Лазар са саборцима, после причешћења у цркви Лазарици, кренуо пут Косова, у бој с Турцима.

Премијер Србије проф. др Ђуро Маџут поручио је да сви који желе да науде Србији и упрљају јој образ треба да знају и памте да је Видовдан дан у којем су Срби одбрану отаџбине ставили изнад свих партикуларних интереса и када су Србију и себе уградили у вечност.

„Данас и одавде, пред Спомеником оних који су се уписали у небеску Србију, позивам сав наш народ на саборност и братство. Позивам на одбрану Србије и њених институција и позивам на мир. Нека живи Косовски завет, тај доказ наше вредности и путоказ ка слободи и правди нашег народа. Живела вечна Србија”, нагласио је Маџут.

Премијер је говорио и о значају Косовског завета који није ту само да сећа, већ и да опомиње, учи и невидљивом, брижном руком предака усмерава ка сигурној и бољој будућности.

Српске виталне институције морају бити саздане на принципима саборности, слободољубља и спремности да се жртвује лично зарад трајног и државотворног, нагласио је Маџут који је положио

венац на Споменик косовским јунацима и одржао говор у оквиру државне церемоније обележавања националног празника Видовдана и 636. годишњице Косовског боја.

Државна делегација наставила је пут ка Нишу, где је посећен Храм Светог Василија Острошког, односно Спомен-крипта кнеза Лазара и Нових косовских јунака. На централну Спомен-плочу положени су венци. Тамо, на мермерним плочама уклесано је 1.007 имена припадника војске, полиције и безбедносних снага који су изгубили живот бранећи Косово и Метохију. Плоча садржи имена и презимена јунака, датум и места рођења и смрти. У храму је чинодејствовао војни свештеник.

Први меморијал који је у Северној Македонији посетила државна делегација била је Спомен-костурница у Доњим Колесарима посвећена Св. Стефану Дечанском, у чијој крипти су похрањене кости војника погинулих током балканских и Првог светског рата. Делегацији су се придружили отправник послова Амбасаде РС у Скопљу Александар Кнежевић и изасланик одбране пуковник Небојша Ђорђевић. После парастоса положени су венци Владе републике Србије, Министарства одбране, Удружења Срба у Северној Македонији и други.

Централна државна церемонија обележавања 112. годишњице Брегалничке битке одржана је на брду Каленица код Штипа. На том узвишењу 1934. године је подигнута костурница у којој су похрањене кости 6.000 српских војника страдалих током битке на Брегалници. Костурницу су уништили Бугари 1941. године.

Церемонији су присуствовали и представници локалних власти Штипа. После интонирања државних химни Србије и Северне Македоније и верске службе, приступило се полагању венаца.

Присутнима се бираним речима обратио државни секретар Зоран Антић. У надахнутом говору било је речи о занимљивим чињеницама у вези са Брегалничком битком, неустрасивости наших војника, родољубљу и потреби да се јуначка дела никада не забораве. Антић је посебно истакао вековно пријатељство наша два народа, које ничим није помућено.

На око 1.600 метара надморске висине, као какав стражар, облацима пркоси село Цера, које припада општини Македонска Каменица. Тамо је 1928. године подигнута Спомен-школа у чијем подруму се налазе три бетонске крипте у којима су потхрањене кости око 1.000 српских војника погинулих током Другог балканског рата. Према расположивим подацима, изнад крипте се некада налазила и капела.

Парастос су одржали наш и македонски свештеник, након чега су положени венци.

Посебан печат на комеморативним свечаностима оставила је песникиња Божица Велоусис која је на церемонијама посебним тоном читала своје родољубиве стихове, препуне порука и симбола. Била је то својеврсна представа која је будила емоције, потребу за саборност и јединство српског народа.

3. Пешић

Честитка председника УВПС
припадницима Центра ВМЦУ
Београд

**ДОПРИНОС ОЧУВАЊУ
ЗДРАВЉА**

Поводом Дана Центра војномедицинских установа „Београд” председник УВПС Љубомир Драгањац упутно је припадницима те установе честитку следеће садржине: „Припадницима Центра војномедицинских установа „Београд”, у име Удружења војних пензионера Србије и своје лично, упућујем срдачне честитке поводом 9. јуна - Дана центра.

Својим залагањем и професионалним радом значајно доприносите заштити здравља војних осигураника али и других грађана Србије.

Сигурни смо да ће те и у временима које долазе наставити путем напретка и унапређења свих видова здравствене заштите.

Желимо вам добро здравље, личну и породичну срећу.

Решавање стамбених питања
доделом бесповратног
кредита

**МЕСЕЧНО СЕ РЕШИ ДО
ШЕСТ ЗАХТЕВА**

Одобравање средстава за стамбено збрињавање у износу од 30.000 евра у динарској противвредности врши се у складу са Правилником о употреби, условима и начину коришћења средстава за побољшање материјалног положаја КВП без стана (СВЛ бр. 1/21; 26/23).

По овом основу до сада су за 2.570 КВП исплаћена средства за стамбено збрињавање, од тога у 2025. години за 28 корисника војне пензије, а у 2024. год. за 72 КВП.

Тренутно је поднето 135 захтева, а на листи је још 77 захтева који испуњавају услове за одобравање новчаних средстава.

На месечном нивоу у просеку се решава пет до шест захтева, а од момента подношења захтева до решавања, просек чекања је годину дана.

Давање станова у закуп преко Фонда за СОВО, врши се у складу са Правилником о решавању стамбених потреба КВП (СВЛ бр. 16/24).

Тренутно Фонд за СОВО располаже 14 станова, а на листи за решавање је пет стамбених интересената.

Извршни одбор

Видовданске манифестације у Крушевцу

ПОШТА КОСОВСКИМ ЈУНАЦИМА

И засланик председника Републике Србије и председник Владе проф. др Ђуро Маџут предводио је државну церемонију полагања венаца и одавања државних и војних почasti поводом обележавања 636. годишњице од Боја на Косову, код Споменика косовским јунацима.

Након полагања венаца високих државних званичника, венце на Споменик косовским јунацима положили су: градоначелник Иван Манојловић и председник Скупштине града др Драгана Баришић, начелник Расинског управног округа Иван Анђелић, делегација Војске Републике Србије – Гарнизон Крушевац, делегација МУП Србије, делегације побратимских градова, Жалец (Словенија), Рмнику Влчеа (Руму-

нија), Липецк (Русија), Бијељина (Република Српска), Стара Загора (Бугарска), СУБНОР, Резервне војне старешине, Удружење бораца, Удружење војних пензионера. Делегацију војних пензионера предводио је председник Душан Самарџић.

У церемонијалном дефилеу Репрезентативног оркестра, коњичког вода и Гарде учествовало је око 100 припадника Војске Републике Србије.

Министар одбране Братислав Гашић, градоначелник Иван Манојловић, председник Скупштине др Драгана Баришић, заменик градоначелника Снежана Радојковић, начелник Градске управе Весна Анђелић и други представници Града, народни посланици, високе званице, градови побратими и други гости који бораве

у Крушевцу поводом Видовдана, придружили су се многобројним грађанима у Видовданској литији која је пошла из цркве Лазарице.

Свету архијерејску литургију служио је Архиепископ и Митрополит крушевачки господин Давид, а саслуживао му је викар патријарха српског Порфирија и старешина Вазнесењске цркве у Београду, владика липљански Доситеј, затим отац Теодосије Хиландарац и бројно свештенство Крушевачке епархије.

Коњички вод основан је 2018. године и има церемонијалну улогу, а првенствено је задужен за давање војних почasti. Тиме се наставља дуга традиција коњичких јединица у Војсци Србије и чување сећања на њихове успехе у одбрамбеним и ослободилачким ратовима.

Посебну атракцију представљали су и службени пси из Центра за обуку паса Команде за обуку. У складу са програмом обучавања, водичи са службеним псима реализују разноврсне вежбе. Циљ је међусобно поверење и потпуна контрола, као и ефикасно вођење паса приликом реализације задатака на обезбеђењу војних објеката и имовине.

У оквиру централне државне церемоније обележавања Видовдана, у Крушевцу је одржана и свечана седница Владе Републике Србије.

У вечерњим сатима одржан је концерт Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“, јединог ансамбла на овим просторима са широким програмском лепезом извођачких могућности, који на достојан начин афирмише и репрезентује Министарство одбране и Војску Србије. Под диригентском палицом Катарине Божић Вешковац извели су сет популарних српских композиција.

мр **Александар Симоновски**

Обележавање Битке на Кошарама

НИШ НЕЋЕ ЗАБОРАВИТИ ХЕРОЈЕ

Комеморативни скуп посвећен погинулим борцима у Бици на Кошарама одржан је 14. јуна, када су положени венци испод спомен-плоче херојима, у булевару што носи њихово име. Хероје који су народ и државу бранили у оружаним сукобима деведесетих година прошлог века и посебно током рата и бомбардовања 1999. године Ниш никада неће заборавити.

Саборци, пријатељи, родбина, представници града Ниша, војске и полиције, УВПС Ниш, борачких и других удружења која негују слободарске традиције, полагањем венаца одали су почаст погинулим борцима у Бици на Кошарама, која се одиграла од 9. априла до 10. јуна 1999. године.

Иван Крстић, координатор борачких удружења града Ниша и ветеран 63. падобранске бригаде, присећа се те битке и херојства његових сабораца, међу којима су углавном били младићи.

„Окупили смо се на овом светом месту да одамо пошту нашим палим припадницима и нашим херојима који су бранили свету земљу дуж државне границе са Албанијом. То су били младићи у просеку од 18 до 24 година, који нису знали за страх. Знали су само да нема назад, јер је иза Србија“, поручио је Иван Крстић.

У нападу на Кошаре страдало је 108 наших војника, а њих више од 250 је рањено.

„Ти момци дали су животе за слободу српског народа у једној бици, која је била битка Давида и Голијата. Заувек су нас задужили и ово је најмање што ми као Град можемо да урадимо. Тада је на Кошаре углавном ратовала Трећа армија и ту има доста момака из Ниша, који су погинули“, истакао је председник Скупштине града Ниша Игор Новаковић.

Градски већник Срђан Веселиновић је истакао да је Ниш можда закаснио, али је важно што је ипак кренуо са обележавањем и гајењем сећања на јунаштва хероја са Кошара.

Битка на Кошарама је била једна од најтежих у новијој историји. Тада су припадници терористичке ОВК уз помоћ авијације НАТО-а и Албанске војске намеравали да заузму караулу Кошаре, а потом направе коридор за копнену инвазију из правца Албаније.

Битка је трајала све до потписивања Кумановског споразума и повлачења Војске Југославије са Косова и Метохије, односно 10. јуна 1999. године.

Током два месеца борбе погинуло је 21 официр и подофицир, 50 војника на одслужењу војног рока, 13 активних војника и 24 добровољаца, док је рањено 256 бораца. Мада не постоје прецизни подаци о губицима непријатеља, процењује се да су вишеструко већи.

Зоран Јашовић

Почаст јунацима отаџбине

Из Републичког фонда ПИО

РАСКИД УГОВОРА О ПОСЛОВНОЈ САРАДЊИ

Удружење војних пензионера Србије је од РФ ПИО примило акт следеће садржине:

Обавештавамо вас да је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (у даљем тексту: Фонд) променио политику пословања на тај начин што је Одлуком Управног одбора 08/3 број 022.1-1/4 од 26. 01. 2024. године, и Одлуком о измени Одлуке Управног одбора 08/1 број 022-1/12 од 31. 03. 2025. године, између осталог, одлучено да Фонд убудуће неће закључивати уговоре о пословној сарадњи на основу којих ће Фонд вршити наплату у име и за рачун привредног субјекта, спровођењем административних забрана на пензијама корисника који су закључили уговоре о куповини роба и услуга са привредним субјектима, као и да ће спровести поступак раскида постојећих уговора.

Имајући у виду напред наведено, обавештавамо вас

да, у складу са горе поменутом одлуком Управног одбора, закљученим уговором и Законом о облигационим односима, једнострано раскидамо Уговор о пословној сарадњи 01 број 181-18/12 од 18. јануара 2012. године (у даљем тексту: Уговор).

Овај уговор сматра се раскинутим истеком отказног рока од 30 дана од дана пријема овог обавештења, а уговорне стране су дужне да обавезе (спровођење обустава, односно плаћање доспелих фактура) настале пре истека отказног рока изврше у роковима уговорених доспелости.

У складу са уговорним одредбама, обуставу месечних рата Фонд ће вршити у границама расположивих средстава месечне пензије корисника. У случају престанка права на исплату пензије корисника, наплату потраживања по основу овог уговора преузима друга уговорна страна. Фонд не сноси одговорност за штету у случају

недостатка средстава за отплату, односно уколико месечна пензија корисника није довољна за отплату месечне рате.

У складу са уговорним одредбама, ризик наплате дуга за случај немогућности даљег спровођења решења о спровођењу обустава (решења о административној забрани), не сноси Фонд.

Списак спроведених обустава Фонд ће наставити да вам доставља на начин и у складу са досадашњом динамиком обавештавања.

Напомињемо да ће корисници пензија и даље моћи да врше куповину роба и услуга плаћањем путем административних забрана, у складу са позитивним прописима.

Све информације у вези са новим начином подношења захтева за доношење решења о административној забрани на пензију корисника пензије, можете добити слањем упита на мејл адресу administrativne@pio.rs

Промена банке за исплату пензије

ПОТРЕБНА ПОТВРДА

Интересовање грађана у поступку остваривања права на пензију углавном је усмерено на услове за остваривање права или начин обрачуна висине пензије, а мање на своје обавезе које имају према Фонду у вези исплате пензије, односно коришћења права, што је изузетно важно.

Од 2019. године исплата пензије или новчане накнаде врши се искључиво на текући рачун лица отворен у банци, уз обавезну доставу Фонду потврде о отвореном рачуну. Ова потврда је доказ за Фонд о отвореном рачуну и обавештење за банку да ће корисник примати исплате од Фонда. Потврду о текућем рачуну би требало приложити при подношењу захтева за пензију или новчану накнаду. Избор банке је слободан и исплата се реализује преко свих банака које послују у Републици Србији.

Адреса наведена на захтеву мора да се поклапа са званичним подацима из личне карте. У супротном, може доћи до кашњења или прекида у исплати, али и проблема са здравственим осигурањем. За пензионере који живе у иностранству исплата се врши на девизни рачун, а при успостављању исплате, потребно је доставити и потврду о животу. Број држава с којима Фонд електронски размењује податке о животу је све већи, што је олакшање за пензионере из тих држава, јер немају обавезу да редовно достављају потврду о животу, већ само пре прве исплате.

Уколико корисник жели да промени банку преко које ће примати пензију, довољно је да филијали Фонда која му исплаћује пензију достави потврду нове банке. Додатна документација и сагласности потребне су само ако се исплата пребацује у иностранство или на рачун овлашћеног лица и када се тражи да се исплата права убудуће врши на установу за смештај старих лица.

У решењу о оствареном праву наведена је обавеза корисника да обавесте филијалу Фонда о свим променама које наступе након остваривања права (промена адресе, имена или презимена, пребивалишта, текућег рачуна и слично). У појединим ситуацијама, непоштовање ове обавезе од стране корисника може довести до привремене обустава исплате, те је значајно благовремено обавештавати Фонд о промени података.

Састанак преставника Фонда за СОВО и УВП Србије

ЕЛЕКТРОНСКЕ КАРТИЦЕ ИДУЋЕ ГОДИНЕ

Сусрет представника Фонда за СОВО, које је предводио директор пуковник др Радан Костић и председника УВПС Љубомира Драгања одржан је 5. јуна у просторијама Фонда. У делегацији Удружења војних пензионера Србије су били и председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић и члан ИО др Славољуб Сталетовић.

Након поздравних речи, председник Драгањац је одао признање директору и његовом тиму због позитивних помака у односу на претходни период у реализацији права из здравственог осигурања у делокругу рада Фонда за СОВО.

Током разговора преставници УВП Србије изнели су проблеме и предлоге војних осигурања везаних за остваривање здравствене заштите, поготову у срединама где нема војно-здравствених установа, снабдевеност лековима у војним апотекама, набавци медицинско-техничких помагала, рефундацији трошкова...

Предложено је да се сачини нови уговор између РФЗО и Фонда за СОВО и тиме омогући остваривање пуног обима права из здравственог осигурања и у срединама где нема војно-здравствених установа.

Истакнуто је и незадовољство чланова што није дошло до заокруживања реализације електронске картице.

Затражена је подршка Фонда за СОВО везано за иницијативу УВП Србије за изградњу Војног геронтолошког центра и да се настави добра сарадња у решавању стамбених питања војних пензионера у складу са позитивним законским прописима.

Директор Фонда за СОВО пук др Радан Костић са сарадницима је обавестио преставнике УВП Србије са актуелним активностима Фонда.

Фонд већ годинама инсистира на састанку и новом уговору са РФЗО, како би се неки учени проблеми превазишли и омогућили квалитетнију здравствену заштиту за војне осигуранике.

Набавка лекова ове године се одвија по планираној динамици, што није био случај у претходном периоду, и већ су остварене милионске уштеде.

Фонд обезбеђује средства за набавку иновативних лекова, уз конзистентно мишљење.

Захваљујући ажурираном Правилнику о индикацијама и начина остваривања права на медицинско-техничка помагала, војни осигураници могу, у случају медицинских индикација, да несметано дођу до савремених помагала, а уколико њихова вредност прелази 40.000 динара, Фонд са СОВО покрива додатне трошкове уз сагласност Управе за војно здравство.

Везано за електронске картице, очекују да ће се створити услови за функционисање Републичког интегрисаног здравственог информационог система до краја текуће године и тиме омогућити и дистрибуција картица.

Представници Фонда имају пуно разумевања за иницијативу Удружења за изградњу Војног геронтолошког центра и подржаће предлог, у складу са својим могућностима и надлежностима.

др Славољуб Сталетовић

Градоначелник Ниша Драгослав Павловић бираним речима обратио се генералу Симоновићу

Кадровске промене у Копненој војсци ВС

КОМАНДАНТ ВЕЛИКИХ ДЕЛА

Примопредаја дужности команданта Копнене војске одржана је 27. јуна. На ту дужност је Указом председника Републике Србије Александра Вучића постављен је генерал-мајор Зоран Насковић.

Тим поводом досадашњи командант генерал-потпуковник Милосав Симоновић 30. јуна у Дому ВС Ниш приредио је пријем. У име УВПС, Ниш, тој свечаности су присуствовали председник Зоран Јашовић, потпредседник Небојша Живковић, благајник Ненад Тошић и председник Секције летача и падобранаца Јосип Штарк. Они су уручили пригодан поклон генералу Милосаву Симоновићу.

Веома дугим и снажним аплаузом гости су поздравили генерал-потпуковника Милосаву Симоновића, дугогодишњег команданта Копнене војске.

Знамо да аплауз може бити громогласан, дуготрајан, заслужен, планиран или спонтан, али на свечаном пријему доско-

рашњег команданта Копнене војске Милосаву Симоновића, уверили смо се да се аплаузом може изразити љубав, емпатија, дубоко поштовање не само за успешну каријеру једног официра, већ и вера у величину човека који иза себе оставља велика дела.

Генерал Симоновић је у свом обраћању захвалио припадницима Копнене војске, војницима старешинама и цивилним лицима, на дугогодишњој сарадњи у извршавању задатака. Посебну захвалност упutio је представницима локалних самоуправа и цивилних структура, на како је истакао „успешној сарадњи и бројним реализованим пројектима од заједничког значаја“. Изразио је уверење да ће однос грађана остати на највишем нивоу.

Председници општина и градоначелници југа Србије, челни људи бројних привредних, просветних, здравствених и других институција, представници медија, културе и пријатељи су у бескрајно дуг и

речит аплауз улили све што мисле о генералу Симоновићу.

Међу присутнима су били градоначелници Ниша, Пирота и Лесковца, Драгослав Павловић, Владан Васић и Горан Цветановић, митрополит нишки Арсеније, председници и представници општина, Војске Србије, Полиције, Жандармерије, као и бројне угледне званице из света привреде, науке, образовања и културе.

Генерал-потпуковник Милосав Симоновић остаје у служби. Преостаје нам да верујемо да ће та нова дужност бити права, достојна бриљантне војничке каријере, ратних искустава, добијених признања и свега оствареног у каријери генерала Симоновића.

У име града Ниша, градоначелник Драгослав Павловић честитао је генералу Симоновићу на, како је рекао, „бриљантној војној каријери“ и свему што је учинио за Србију и Ниш.

Митрополит нишки Арсеније је овом приликом подсетио на блиску сарадњу Епархије нишке и Команде Копнене војске. Он је пожелео генералу Симоновићу успех и благослов у даљем животу и раду.

Као млади официр рањен је у борбеним дејствима. Не добро опорављен јавља се у јединицу. Након тога је постављен за команданта бригаде, али све нове године и друге празнике дочекује са својим војницима у бази и најтежим местима дуж административне линије са Косовом и Метохијом. На исти начин је са војницима боравио изнад Прешева у рату. Као командант је одлучио да формира фудбалски, касније и кошаркашки клуб, ствара Спомен-собу, касније и Музеј. Проблеми велики, чини се нерешиви, али Симоновић упорно, неуморно, неимарски, бирајући тим најбољих сарадника, чини да све постане могуће. Команда Копнене војске данас изгледа потпуно другачије него пре десетак година, место је то за ходочашћа, место где се славе погинули и живи хероји. Чудо је учињено и са Домом војске у Нишу, нова велика сала, уређени простори. Бригаде и батаљони Копнене војске имају данас велелепне монографије, на понос прошлих и садашњих генерација. Још много тога би могло да се набраја, чега све не би било без генерала Симоновића.

Сигурни смо да ће генерал Симоновић увек изгарати за своју Србију, Војску Србије и саборце.

Зоран Јашовић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у мају 2025. године

ФИНАНСИЈСКО ОСВЕЖЕЊЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 2. јуна 2025. године, размотрио захтеве достављене у мају 2025. године и донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,
ОпОр Параћин ЖМ: 45.000,00 – по члану 18.938,44 динара;
ОпОр Прокупље ВС: 37.000,00 – по члану 23.450,63 динара;
ОпОр Крагујевац ВЗ: 45.000,00 – по члану 22.522,00 динара;
ОпОр Обреновац ЗЗ: 37.000,00 – по члану 36.755,36 динара;
ОпОр Ниш КД: 45.000,00 – по члану 23.058,00 динара;
ОпОр Ћуприја СБ: 30.000,00 – по члану 32.80,73 динара;
ОпОр Зајечар ЧДД: 43.000,00 – по члану 24.110,17 динара;

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Прокупље ЧМ: 20.000
ОпОр Крагујевац БМ: 30.000
ОпОр Нови Београд ММ: 55.000
ОпОр Прокупље СЉ: 20.000
ОпОр Нови Београд ДМ: 25.000
ОпОр Земун ТС: 25.000
ОпОр Земун МС: 25.000
ОпОр Пожега ПВ: 20.000
ОпОр Параћин ММ: 25.000
ОпОр Нови Београд АМ: 35.000
ОпОр Земун МБ: 35.000
ОпОр Нови Београд БЉ: 25.000
ОпОр Прокупље МГ: 20.000
ОпОр Прокупље КР: 30.000

Новчана средства су упућена на текуће рачуне 4. јуна. Захтеви који буду достављени од 1. до 30. јуна 2025. године, биће решавани почетком јула 2025. године.

Извршни одбор

Са 13. седнице Главног одбора Скупштине УВПС

ФОРМИРАНА КОМИСИЈА ЗА РЕОРГАНИЗАЦИЈУ УДРУЖЕЊА

Задатак радног тела Главног одбора јесте да на основу предлога пристиглих из општинских и градских организација УВПС утврди шта то треба променити у организовању, како би Удружење радило ефикасније, напредније и ускладило се са савременим друштвеним токовима. Промене ће бити уподобљене у Статуту УВПС, чиме ће стећи право грађанства.

У Хорској сали Дома ВС 26. јуна одржана је редовна седница Главног одбора Скупштине УВПС. Осим усвајања извештаја о раду између две седнице и записника са претходне седнице дневни ред је обухватио: (1) доношење одлуке о формирању комисије за реорганизацију УВПС и измену статута (2) додела социјалне и хуманитарне помоћи и стање у Удружењу војних пензионера Србије (3) извештај о посети делегације УВПС Управи за здравство, ВМА и Фонду за СОВО (4) Актуелни догађаји у Градској организацији УВПС Сомбор (5) Извештај о посети делегације УВПС Удружењу војних пензионера Румуније и (6) разно.

Седницу је отворио и радом скупа руководио председник УВПС Љубомир Драгањац, поздравивши присутне, уз констатацију да од 23 члана ГлОд, седници присуствују њих 17.

Друга тачка дневног реда, по свему судећи, била је централна тема о којој се расправљало. Наиме, имајући у виду да се за годину дана завршава мандат садашњем саставу органа УВПС, у организацији је иницирана расправа о изменама Статута, које би допринеле ефикаснијем раду. За седницу је припремљен и предлог састава комисије за реорганизацију УВПС и измене статутарних одредаба.

Демократски до састава комисије

Први се за реч јавио Коста Новаковић из ОпОрг УВПС Нови Београд, који је казао да је предлог неприхватљив. Навео је да је новобеоградска организација инсистирала да члан комисије буде Симеон Туманов, а да се на чело комисије именује Љубомир Драгањац, председник УВПС. Заложито се да чланови комисије буду и председници ГрОрг УВПС Ниш и Нови Сад. Рекао је да се Остоја Поповић одреди за секретара комисије, а да из састава припремљеног предлога за члана може да остане Живан Марковић из Панчева.

Зоран Јашовић из ГрОрг УВПС Ниш изнео је став да се у пракси рада повремено не уважава Статут. Мада постоји одлука са једне од ранијих седница да се на дневном реду нађу проблеми који тиште општинске и градске организације, то се још није догодило. Пренео је став војних пензионера Ниша да члан комисије за промене буде председник Градске организације УВПС Ниш.

Председник ИзОд Зоран Вучковић реговао је наводећи да је Остоја Поповић предложен јер има најбољи увид у предлоге организација УВПС с обзиром на то да води реферат у ИзОд у којем је и орга-

Седницу је водио
председник Љубомир Драгањац

низација УВПС. Навео је да му није јасно зашто се оспорава Лалић који је председник ОпОрг УВПС Звездара, а члан комисије из Надзорног одбора би такође требало да остане у комисији.

Драгослав Грујућ из Општинске организације УВПС Смедеревска Паланка подржао је предлог о саставу комисије добар, али се заложито за више чланова у том телу, па да се тако укључи и Зоран Јашовић.

Да у комисију уђу представници најмногољуднијих организација заложито се Коста Новаковић. На то се надовезао Живан Марковић, конкретизујући став предлогом да се у комисију укључе представници градских организација Ниш и Нови Сад.

Коста Новаковић је инсистирао да се уместо њега за члана одреди председник новобеоградске организације УВПС Симеон Туманов.

Потом је измењени предлог о саставу комисије у којој су председавајући Остоја Поповић, а чланови Веселин Плазанчић, члан Надзорног одбора УВПС, Симеон Туманов, председник ОО УВПС Новог Београда, Милорад Орел, председник ГрО УВПС Нови Сад, Зоран Јашовић, председник ГрО УВПС Ниш, Милован Лалић, председник ОО УВПС Звездара и Живан Марковић, председник ОО УВПС Панчево, једногласно је усвојен.

Социјална и хуманитарна помоћ

Свеже податке о додели социјалне и хуманитарне помоћи и стању у УВПС

изнео је Остоја Поповић, члан Извршног одбора УВПС. Наводећи да се помоћ додељује на основу Правилника о додели социјалне и хуманитарне помоћи у Удружењу војних пензионера Србије Поповић је казао да се она додељује по три основа: материјалном стању, здравственом збрињавању и када наступе ванредне околности.

Од 1. јануара до 31. маја 2025. године достављено је и решено 128 захтева и исплаћено 4.472.000 динара, или у просеку у једном месецу 895.500,00 динара или по члану 35.000,00 динара. Није било ни једне жалбе, односно приговора на доделу те помоћи. Износи помоћи кретали су се од 20.000 до 55.000 динара. Прописом је регулисано да се максимално може исплатити, било по материјалном или здравственом збрињавању до 40 општих бодова или око 59.700 динара. Забележено је да су четири помоћи исплаћене у износу по 55.000,00 динара, две по материјалном стању, једна по здравственом и једна ванредно (Драгољуб Марковић из Чачка).

Према евиденцији Удружења од 1. јануара до 31. маја ове године, примљено је 66 нових чланова. Највише је новопримљених у Новом Саду (16), затим у Нишу (15 редовних и 17 почасних), па Нови Београд (9), Смедерево (8) и Чачак (7). Остале организације су примиле по једног до два нова члана.

У истом периоду (од 1. јануара до 31. маја), самостално је иступило 18 чланова (Нови Београд - 7, Ваљево 3, Ниш - 3, Нови Сад, Пирот, Јагодина, Раковица и Пожаревац по један).

Бројно стање УВПС 31. маја ове године, како је навео Остоја Поповић, било је 14.577 чланова и мање је за 341 у односу на 31. 12. 2024. године, када је било 14.918 са плаћеном чланарином

Проблеми у области здравства

Члан Извршног одбора ГО УВПС Славољуб Сталетовић говорио је потом о стању и проблемима у остваривању здравствене заштите војних осигураника у срединама где нема војноздравствених установа. Навео је да здравствена заштита војних осигураника у срединама где нема војноздравствених установа и санитетских јединица и установа у Војсци Србије, евидентно бележи позитивне помаке у односу на претходни период. То се, пре свега, односи на примарну здравствену заштиту. У зависности од средине до средина, слика је веома шаролика.

У Параћину војни осигураници у остваривању примарне здравствене заштите

Дијалогом се дошло до добрих решења

имају проблем јер поједини лекари у Здравственог центра Параћин не желе да буду њихови изабрани лекари. Некада не желе да им пропишу лек који је препоручио лекар у војноздравственој установи. У остваривању специјалистичке и болничке заштите, како кажу, немају проблема.

У Руми, где примарну здравствену заштиту, војни осигураници остварују од 2007. године, однос изабраних лекара је веома добар. Тамошњи војни пензионери и чланови њихових породица нису имали проблема ни код упућивања код специјалиста, приликом дијагностике или усмеравања на болничко лечење, редовно су им издавани лекови а и путни налози. Хитна служба је добро организована и правовремена. Истичу да се осећају ускраћени за неке стоматолошке услуге (поправка зуба, протетичке интервенције...).

У Ђуприји, примарна здравствена заштита одлично функционише. Једини проблем, како наводе, је издавање лекова на „папирнатим“ рецептима за два месеца. Услугама из домена надлежности Фонда за СОВО су задовољни, али не и дугом чекању на прегледе у ВБ Ниш и ВМА (кардиологија, неурологија, физикална медицина...).

Захтеви према УВПС, Управи за војно здравство (УВЗ), ВМА и Фонду за СОВО су: да се војноздравствене установе и санитетске јединице и установе ВС попуне санитетским и несанитетским кадром, да се реше инфраструктурни и проблеми опреме ВЗУ, да се преиспитају уговори између РФЗО и Фонда за СОВО и реше проблеми здравственог збрињавања војних осигураника у цивилним здравственим установама, везано за изабраног лекара, да се регулишу издавање рецепата, путница, путних налога, стоматолошке здравствене заштите.

Смањити листе чекања

Тешко може да се прихвати да војни осигураници из Зајечара или Пирота треба да путује у Ниш да би поправили или извадили зуб, узимајући у обзир колики су путни трошкови, чак да не говоримо о малтретирању осигураника, због путовања, болова, чекања, контрола.

Намеће се и потреба да се реши рад Хитне службе, као и превоз пацијената у здравствено оправданим случајевима до болнице и назад.

Војни пензионери захтевају да ВМА, ВБ Ниш и ВБ Нови Сад листе чекања за прегледе, дијагностичке процедуре, оперативне захвате и рехабилитационе третмане скрате колико је год то могуће. Такође упућују апел да се поштује време заказаног прегледа, а нарочито да се уважавају потребе пацијената из унутрашњости, како би могли да обаве одређене анализе, консултације, овере путни налози...

Насушна је потреба да добро функционише Републички здравствено-информациони систем, здравствене картице и да се изграде геронтолошки центри.

У другом делу излагања др Славољуб Сталетовић је информисао присутне о састанку у Управи за војно здравство, одржаног 8. априла о чему је „Војни ветеран“ писао подробије.

Радослав Милошевић, из Општинске организације УВПС Прокупље навео је да је тамо проблем то што у Гарнизону амбуланти нема лекара, на коју је ослоњено 5.000 војних осигураника.

Сомборски случај

У вези са актуелним догађајима у Градској организацији УВПС Сомбор уводно излагање имао је Остоја Поповић који је присуствовао седници Скупштине тамошњег општинског одбора УВПС.

„Председник ГрОр УВПС Сомбор Миломир Јокић телефоном је обавестио Извршни одбор да ће се редовна седница Скупштине одржати 31. маја. У име Извршног одбора одређен сам да присуствујем том скупу. Председник ГрОр УВПС Сомбор предложио је дневни ред и радна тела, што је једногласно усвојено. Уврђен је кворум и потврђено да Скупштини присуствује 69 чланова и да имају кворум јер је присуствовало више од 20% чланова, а да организација броји 230 чланова, заједно са са Кулом, Оџаком и Апатином. Скупштини је присуствовао и Синеша Весић као члан Главног одбора УВПС.

Јокић је поднео извештај о раду организације за период од последње седнице Скупштине, која је одржана у јуну 2024. године, када је он изабран за председника ГрОр УВПС Сомбор, јер је претходни председник Буловић поднео оставку. После подношења извештаја о раду по извештају нико није, осим мене, јавио за дискусију. Извештај о раду једногласно је усвојен.

Усвајањем извештаја о раду, извештај Надзорног одбора, поднео је председник Зоран Јовић и предочио структуру прихода и расхода. У извештају је изнео да је годишња чланарина ГрОр Сомбор око 440 хиљада динара, а да је њима уплаћено 205 хиљада или у просеку око 17 хиљада месечно. Предочио је да се од укупне чланарине за социјалну и хуманитарну помоћ издваја 40% средстава, за мале организације 5%, затим за „Ветеран“ који се доставља у 19 примерака, да су тражили девет примерака, а претплатило се њих шест. После излагања отворена је дискусија. За реч се није нико јавио. Прешло се на гласање о извештају Надзорног одбора, који је једногласно усвојен. Потом је завршена седница Скупштине.

Јокић је, нагласивши да је седница Скупштине завршена, отворио други део скупа, независно од рада Скупштине. Била је тачка „разно“ у оквиру које је добио реч Драган Праштало који се обратио присутнима, казао је Остојић.

Суштина намера дела сомборског удружења је одвајање од УВПС и стварање самосталне организације.

На седници Главног одбора УВПС предложено је да представници Извршног одбора, у сарадњи са Синеши Весићем, чланом Главног одбора који прати стање и у ГрОр Сомбор, са члановима који остају у УВПС одрже састанак и организују припреме за ванредну седницу Скупштине, на којој би се изабрало ново руководство ГрОр УВПС Сомбор.

Локални проблеми

То што се догодило у Сомбору Коста Новаковић назвао је тешким питањем, те да тај изоловани догађај може да ескалира и да се појави у још неколико организација. Навео је да је више пута Зоран Јашовић истицао проблеме у организацијама Удружења, јер готово да немају могућност приступа конкурсима за финансирање од локалних органа власти, јер УВПС није регистрован у тим местима. Новаковић се zaloжио да организације УВПС добију више средстава из Фонда УВПС за помоћ. Предложио је да се обави разговор са члановима УВПС у Сомбору.

Огласио се, потом, Зоран Јашовић рекавши да већ дужи време говори о овим проблемима а да они нису стављани на дневну ред Главног одбора. Предложио је да се формира комисија са задатком да размотри проблем у Сомбору.

О посети делегације УВПС Асоцијацији војних кадрова у резерви и повлачењу Румуније „Александру Јон Куза“ извештај је поднео Звонимир Пешић.

Он је нагласио да је скуп одржан поводом 100 година постојања румунске организације и да се наша делегација одазвала позиву комисија. Обележавање јубилеја организовано је 28. и 29. маја у Букурешту. Том скупу присуствовале су још делегације из Италије, Немачке, Молдавије, Бугарске и Турске. Наши представници били су окружени пажњом домаћина који су подвукли да желе да наставе сарадњу. Током манифестације у Букурешту наша делегација имала је разговоре и са представницима других земаља. Прослава је организована на високом нивоу, а одзив представника државних органа Румуније је показао колики углед ужива асоцијација.

З. П.

Свечана седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије

УРУЧЕНЕ МЕДАЉЕ

Две деценије успешног рада Клуба генерала и адмирала Србије обележено је свечаним скупом коме су присуствовали и многобројни гости

Генерал-мајор Лука Кастратовић, председник Клуба

Заједничка фотографија добитника признања

У свечаној сали Дома ВС у Београду 20. јуна одржан је свечани скуп поводом 20 година постојања и рада Клуба генерала и адмирала Србије. Том приликом приказан је документарни филм о јубилеју Клуба генерала и адмирала Србије снимљен у сарадњи са „Застава филмом“. У филму су приказане тежишне активности Клуба.

Присутнима се обратио генерал-мајор у пензији др Лука Кастратовић, који је говорио о агресији НАТО-а на нашу земљу рекавши да смо показали да народ који се бори за слободу не може бити поражен.

„Клуб је удружење добрих намера према Држави и Војсци и на располагању за услуге по питањима организације Војске и система одбране, као и ангажовање у одређеним кризним (ако затреба и у ратним) ситуацијама, у складу са проценама

и потребама МО и ГШ ВС. Познато је да су чланови Клуба генерали и адмирал који су обављали највише дужности у Војсци: начелника Генералштаба, заменика министра одбране и начелника Генералштаба, команданта армије, помоћника МО и НГШ и друге“, рекао је Кастратовић.

Он је подсетио да је на оснивачкој Скупштини Клуба, 30. јуна 2005. године присуствовало 186 генерала-адмирала. Данас то удружење броји 182 члана. Навео је да Клуб негује традицију српске војске и народа, чува и развија углед, стручних и професионалних вриједности генерала и адмирала Србије, Развија и гради војничку етику и кодекс официра Војске Србије, чланове представља у домену научне и војностручне области чланова, организује културне и рекреативне активности, штити интересе и стара се о статусним питањима

II За изванредну сарадњу и значајан допринос афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије, додељује се

ПЛАКЕТА

МИНИСТАРСТВУ ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА, Владе Србије;

III Као знак посебног признања за изванредну сарадњу и допринос на афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије, додељује се

1. ДАНИЈУ ЗОЛТАНУ, пуковнику у пензији;
ПРЕДСЕДНИК
генерал-мајор у пензији
др Лука Кастратовић, с.р.

ма пензионисаних припадника система одбране.

„Тежиште у раду Клуба усмерава се на неговање културе памћења, подсећање на борбу наших предака за слободу, очување и јачање суверенитета Србије, а посебно на изучавању отпора у одбрамбеном рату 1999. године. Клуб пружа помоћ колегама у хашким затворима. Сарађује са удружењима истих опредељења, а остварује међународну сарадњу са сличним организацијама“, истакао је Кастратовић.

Посебна пажња посвећена је обележавању годишњица агресије НАТО-а 1999. године. Активности на обележавању значајних догађаја организују се у сарадњи са Београдским форумом за свет равно-

правних, СУБНОР-ом Србије, удружењем Ветерани војнообавештајне службе Србије и Фондом дијаспора за Србију.

„На међународној конференцији поводом 25. године од агресије НАТО-а енергичније него раније осуђена је агресија на СРЈ и са предлозима да се укине тај савез. Конференција је допринела јачању угледа Србије и афирмацију удружења

која су организовала активности, посебно Клуба. Са протоком времена публикација *Војска Југославије у одбрани Југославије 1999. године*, каталог фотографија *Агресија НАТО 1999.* - да се не заборави и филм *Петнаест година рада Клуба* све више добијају на значају, што позитивно утиче на углед Клуба. Уз помоћ Министарства одбране недавно смо организовали посете Центру за обуку АБХО и Центру за обуку логистике у Крушевцу и компанију *Слобода* у Чачку, казао је Кастратовић.

Поводом 80. годишњице победе над фашизмом и 20. годишњице Клуба, уз подршку Министарства за рад, борачка и социјална питања, израђена је Јубиларна медаља „80 плус 20“, која је на свечаном скупу уручена члановима.

На свечаности су уручена и друга признања Клуба.

З. П.

Чланови Клуба у посети „Слободе“ Чачак

ПРЕПОЗНАТЉИВИ БРЕНД

У оквиру годишњег плана сарадње са Министарством одбране и Генералштабом ВС, недавно су чланови Клуба генерала и адмирала Србије били у посети једној од најуспешнијих компанија у Чачку. „Слободу“ Чачани називају мајком њиховог града.

Госте из Београда дочекали су генерални директор Зоран Стефановић, извршни директор Милован Луковић, председник Скупштине Горан Амиџић, директор Дирекције Владислав Обреновић и члан руководећег тима Владислав Младеновић, пуковник у пензији.

Генерални директор Зоран Стефановић је генералима и адмиралима представио личну карту „Слободе“, нагласивши да је то предузеће за производњу муниције основано 1948. године. Са више од 2.000 запослених, при чему је сваки шести са инжењерском титулом, једно је од највећих предузећа у Чачку и Моравичком округу. Некада је у „Слободи“ радило 7.000 људи и то је било највеће предузеће наменске индустрије у Југославији. У погонима се одвијала производња предмета за војну употребу и кућних апарата. Производња је знатно смањена током разбијања Југославије 1990-их, када су западне земље увеле санкције Србији и Црној Гори. Током бомбардовања Југославије 1999. године објекти компаније су више пута бомбардовани. Данас су ратне ране „Слободе“ излечене, па је колектив на стази успешних произвођача.

Председник Клуба генерала и адмирала Србије генерал-мајор у пензији Лука Кастратовић поклонио је Компанији „Слобода“ двотомно издање чији су аутори генерали и адмирали који су командовали током одбране земље 1999. године.

Домаћини су, потом, повели госте у обилазак производних погона, објашњавајући савремене технологије које се примењују. Дружење је настављено у просторијама Дирекције, где су домаћини приредили ручак.

З. П.

Руководећи тим „Слободе“ представио је члановима Клуба компанију

Заједнички снимак за подсећање на посету чачанском колективу

IV За остварене резултате у сарадњи са Клубом генерала и адмирала Србије и за допринос његовој афирмацији, додељује се

ЗАХВАЛНИЦА

1. др МИЛЕНКУ ЖИВАЉЕВИЋУ, пуковнику у пензији;
2. АЛЕКСАНДРУ ПЕТРОВИЋУ, потпуковнику у МО;
3. доц. др МИЉАНУ МИЛИКИЋУ, пуковнику директору Медија центра „Одбрана“;
4. др ДАНИЛУ ПАШКВАНУ, режисеру филма „Двадесет година Клуба“;
5. ДРАГАНУ ЋИРКОВИЋУ, секретару СРВСС;
6. ДОБРИЛИ КОПРИВИЦИ, председник Удружења палих бораца;
7. ЉУПКУ ЋИРОВИЋУ, директору ВУ „Тара“;
8. ДИМИТРИЈУ МОКРОВУ, пуковнику РФ;
9. ЕВГЕНИЈУ ПОЉАКОВУ, пуковнику РФ;
10. ДРАГИЦИ НЕДЕЉКОВИЋИ, медицинској сестри ВМА;
11. ВЛАДИМИРУ СТОЈИЉКОВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
12. ЧЕДОМИРУ БРАНКОВИЋУ, бригадном генералу у пензији;
13. ПРЕДРАГУ ГРБИЋУ, бригадном генералу у пензији;
14. ЉИЉАНИ ГЛИШИЋ, директорки агенције „Либра“;
15. СЛАВОЉУБУ РАНЂЕЛОВИЋУ, пуковнику пензији сараднику Клуба;
16. РАДЕТУ ПОЛИЋУ, генерал-потпуковник у пензији;
17. НИКОЛИ ЕРЦЕГОВИЋУ, вицеадмирал у пензији;
18. ВЛАДАНУ ШЉИВИЋУ, генерал-потпуковник у пензији;
19. ГОЈКУ КРСТИЋУ, генерал-мајору у пензији;
20. БОЖИДАРУ БАБИЋУ, генерал-потпуковник у пензији;
21. МИЛАНУ НЕДЕЉКОВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
22. МИРОСЛАВУ РАДМАНОВИЋУ, генерал-мајор у пензији;
23. ДУШАНУ ЖУНИЋУ, генерал-мајор у пензији;
24. РАДОВАНУ РАДИНОВИЋУ, генерал-потпуковник у пензији;

Одлуку саопштити и признања уручити на свечаној седници Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије, 20. јуна 2025. године у Београду.

ПРЕДСЕДНИК
генерал-мајор у пензији
др Лука Кастратовић, с.р.

На основу члана 8., 22., и 26. Статута Клуба генерала и адмирала Србије и члана 2., 3., 7. и 8. Правилника о врстама признања и критеријумима за њихову доделу, а на предлог Извршног одбора Клуба, председник Клуба генерала и адмирала Србије, донео је

ОДЛУКУ

о додели признања заслужним појединцима и организацијама

I Највише признање Медаља српских генерала Клуба генерала и адмирала Србије за остварене изванредне резултате у раду и афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије у земљи и иностранству, додељује се

МЕДАЉА СРПСКИХ ГЕНЕРАЛА

1. др МИЛЕТУ СТОЈКОВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
 2. ПАВЛУ ГАЛИЋУ, генерал-мајору у пензији;
 3. СЛОБОДАНУ ТАДИЋУ, генерал-мајору у пензији;
 4. АСИМУ ХАЧИЈЕФИЋУ, генерал-мајору у пензији;
 5. проф. др пуковнику НЕБОЈШИ ПЕРИШИЋУ, наченику ВМА;
 6. БОЈАНУ ПАВИЋУ, потпуковнику директору „Заставе филма“;
 7. ГЕНАДИЈУ МОЖАЈЕВУ, генерал-мајору РФ;
 8. СЛОБОДАНУ ЂОРЂЕВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
- ПРЕДСЕДНИК
генерал-мајор у пензији др Лука Кастратовић, с.р.

Ветерани ВОСС на излету

У првом плану били су историјски споменици и објекти богатог народног наслеђа

Пред импозантним обележјем Церске битке

ДОЖИВЉАЈ ЗА ПРИПОВЕДАЊЕ

Испред куће Вука Караџића

Када је организација свих подцелина које чине излет на тако високом нивоу, какав су припремили руководећи чланови Ветерана војнообавештајне службе у походу на западну Србију, онда на крају баладе учесници похода најчешће поставе питање када ће бити организована наредна таква активност.

Већ на самом јутарњем старту када је Дарко Немет поделио упаковани доручак и када су излетници појели прве залогaje, уследила су питања где је купљен, јер тако сочни и укусни сендвичи одишта су права реткост.

На Текеришу је кустоскиња Александра Веселиновић скренула пажњу одабраним чињеницама о Церској бици, првој српској, уједно и савезничкој победи у Првом светском рату. Испричала је и судбину пешкира који је рањени српски борац пронашао у једном дрвеном сандуку у оквиру девојачке спреме Персе Спајић за удају. Њиме је прекрио рану. Чувао је пешкир, па је двадесетак година и после рата вратио власници.

Занимљиво је и то да је неколико година после рата утврђено да стабло брескве шантелија расте из грла погинулог српског војника, који је имао у устима, када су га пресекли куршуми Аустроугара. Садашње стабло посадили су на истом месту ученици ОШ „Степа Степановић“ из Текериша пово-

На путу за манастир Тронушу

дом 90 година од Церске битке.

Посета Мачковом камену посебно је била емотивна због чињеница које су говорили о јунаштву наших војника. Печат је дао Милош Дејановић, пуковник у пензији, аутор неколико књига о Великом рату. Јуришали су српски команданти и командири на челу својих јединица и у борби прса у прса гинули за слободу отаџбине.

У тим борбама Дунавска дивизија првог позива имала је 5.772 борца избачена из строја, од тога 118 официра. Непријатељ је на попришту Мачковог камена, то јест на гробу не већем од 500 квадратних метара затакао око 1.200 својих и око 800 мртвих

српских војника. Посмртни остаци тих српских и устроугарских војника чувају се у спомен-костурници цркве у Крупњу.

Као блистави драгуљ, скривен у бисерној шкољци шумовитих огранака Гучева и Тронушке планине, у скровишту живописне лепоте и чаролије зеленила, уз шум бистрих планинских потока, бивакује већ седам славних векова једна од најстаријих и најзнаменитијих немањихких светиња, краља Драгутинова - Тронуша. У том манастиру је научио да чита и пише Вук Стефановић Караџић. Манастирски комплекс чине: црква посвећена Вавдењу Пресвете Богородице, конак и Музеј раног Вуковог школовања.

Комеморативна академија поводом обележавања 26. годишњице битке на Кошарама

ИМЕ НАШЕ ИСТОРИЈЕ

Поводом обележавања 26. годишњице битке на Кошарама, 14. јуна је у Народном позоришту у Београду одржана комеморативна академија.

Комеморативној академији присуствовали су
високи државни и војни званичници

Обележавању годишњице присуствовали су изасланик председника Републике и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Милица Ђурђевић Стаменковски, председник Владе Србије Ђуро Мацут, министри у Влади, заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Тиосав Јанковић, чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, припадници Министарства одбране и Војске Србије, учесници те битке, представници верских заједница, чланови породица и пријатељи погинулих хероја.

У обраћању присутнима, министарка Ђурђевић Стаменковски нагласила је да су се вечерас окупили како би одали почаст прошлости о којој се дуго ћутало и изразили поштовање историјском подвигу наших јунака и хероја „у чију вредност и данас непоколебљиво верујемо“.

— Овде смо да вечерас пуним гласом и поносно изговоримо једно име — Кошаре. То је име наше историје, то је име нашег генетског кода, то је оно што јесмо и оно што морамо бити. Кошаре нису само место на географској карти. Кошаре су узвишено тле, прослављено витештвом најбољих синова наше отаџбине. Кошаре су башта најлепших божура, место где је српски војник остављен без подршке света

стао на браник земље, решен и одлучан да се не помери ни један једини метар пред агресором. Кошаре су место где је била само једна команда — не дај. Не дај Србију, не дај огњиште, не дај нејач, не дај слободу — рекла је министарка Ђурђевић Стаменковски и додала да не треба да заборавимо да је најважнији споменик јунака с Кошара — слобода и да тај споменик „морамо да очувамо“.

Потпуковник у пензији Срђан Николић обратио се у име бораца с Кошара и истакао да се суровост те битке огледао „у свакодневним борбама на терену“ те да се у тешким временима на делу могао видети „хероизам незнатих јунака, који су бранили сваки педаљ своје земље“. Он је додао да преживели саборци својим радом покушавају да отргну од заборава све наше погинуле јунаке.

Мајка погинулог војника Тибора Церне Ката Церна поздравила је све присутне који су дошли на комеморативну академију да одају почаст погинулим борцима с Кошара и захвалила што их и даље спомињемо и не заборављамо.

Битка на Кошарама почела је 9. априла, а борбе су трајале до 14. јуна 1999. године. Припадници војске 67 дана бранили су државну границу и спречавали копнену инвазију терористичке ОВК на територију Србије из правца Албаније.

Домаћински дочек:
погача, со, мученица и музика

У манастиру Троноша

Сестринство манастира прихватило је излетнике као своје рођене, припремивши освежење. Манастирски музеј богат је артефактима, што је привукло пажњу учесника похода.

Посета Спомен-кући оца српске ћирилице, писмености и народног стваралаштва била је изузетно занимљива. Та кућа подигнута је . 1933. године на месту Вукове родне куће, на иницијативу лозничког просветног друштва „Караџић“, удружења Подрињаца и Шабачке народне књижнице. У просторијама тог здања је намештај из доба Караџића, уз столицу на којој је седео.

Шлаг на тарту био је ручак у једном познатом ресторану у Тршићу. Излетници су дочекани погачом, сољу, чашицом домаће љуте и музиком народног квартета, специјалистима за старе песме. Пријатно изненађење приредио је Жарко Стојковић, који је први запевао песму. По наручивању песама, хорском певању и играњем ужицког кола било је јасно да овакав вид забаве и разоноде, у овим туробним временима, недостаје ветеранима.

Најпосле наводимо да је активност о којој ће се тек приповедати организована под диригентском палицом Градимира Јовановића, председника Управног одбора Удружења. Венци су положени на споменицима у Текеришу и на Мачковом камену.

З. П.

Сећање на погинуле
у ратовима деведесетих

ПАРАСТОС У МАНАСТИРУ СТУДЕНИЦА

Народ који заборавља своје хероје, браниоце земље, биће и сам заборављен. Зато постоји обавеза да о њима и даље говоримо, а сени нам неће опростити ако их не будемо спомињали, одавали почаст и памтили.

Захваљујући ентузијазму борачких удружења на територији града Краљево, а пре свега Удружењу бораца у ратовима 1991.-1999. са председником Сретенком Лазовићем и његовим најближим сарадницима, сваке године на Видовдан се одаје посебна пошта погинулим борцима у ратовима деведесетих, уз парастос у манастиру Студеница. Подршка коју пружа Краљево врло је битна за реализацију овакве активности.

Објавом књиге „Краљево на путевима историје“ 2019. године откљоњена је свака могућност да се неки од бораца погинулих у рату деведесетих са територије Краљево заборави и не помене. У тој књизи су објављена имена и слике свих погинулих као и чин и дужност коју су обављали. На основу тих података уређен је посебан простор у манастирском комплексу Студеница, где су постављене слике са именима погинулих бораца и простором за куповину и паљење свећа у помен тим борцима.

И ове године, као и у свим претходним, Сретен Лазовић је у Краљеву

организовао окупљање чланова породица погинулих, представника Градске управе, Удружења бораца у ратовима 1991.-1999. и сродних удружења и осталих учесника и њихов превоз до Ушћа, где су се већ окупили учесници са тог дела територије код Споменика седморици погинулих бораца са подручја те месне заједнице. Венце на споменик су најпре положили чланови породица и родбина погинулих а затим и сви остали.

Окупљене је поздравио председник МО Ушће, Удружења бораца у ратовима 1991.-1999. Саша Кошанин. Највише захваљујући Шаши је и подигнут овај споменик са исписаним именима, годинама и дужностима које су обављали у рату. Сваки од седморице погинулих је у овом месту добио и своју улицу, што је, свакако, јединствен пример у нашој земљи. Саша је у свом надахнутом обраћању посебно истакао потребу да се негује сећање на борце који су своје животе дали за одбрану и част наше отаџбине, а посебно да се тај осећај преноси на све младе људе, на којима је будућност Србије.

„Народ који заборавља своје хероје, браниоце земље, биће и сам заборављен. Зато постоји обавеза да о њима и даље говоримо, а сени нам неће опростити ако их не будемо спомињали, одавали почаст и памтили. Млади војници и старешине су последње капи крви дали за ову земљу, од Словеније до Косова и Метохије. Отишли су нажалост, премлади да упознају све радости и туге живота, али довољно зрели да свој живот и идеале несребично жртвују зарад свих оних који се осећају припадницима свог народа и земље Србије“ Ово је само део емотивног говора који је одржао Саша Кошанин, чији је рођени брат Срђан Кошанин капетан прве класе, међу седам погинулих бораца из Ушћа којима је споменик подигнут.

Активности су настављене у манастиру Студеница, задужбини оснивача српске државе Стефана Немање и средишту српске средњовековне власти, културе и писмености. Присутни су најпре обишли манастир, запалили свеће у простору посвећеном погинулим борцима и купили неки од манастирских сувенира или реликвија. Тачно у 12 часова је почео парастос за све погинуле манастирског свештенства, према устаљеном протоколу. Овакав начин сећања већ је постао традиција.

Домаћини из манастира су за све припремили послужење и посебан манастирски ручак у трпезарији манастира.

Све ово нас обавезује да се са поносом сећамо и поштујемо све који су своје животе дали за одбрану отаџбине. Највећи број погинулих је управо био у годинама када су тек требало да живе и стварају нове животе. Неки од њих су оставили потомство а добар део њих није. Зато не треба дозволити да се сећања враћају само одређених датума, већ да су стално у нама. Посебно је значајно да се традиција сећања преноси на младе генерације и на томе се убудуће треба много више радити.

Јован Симић

За успомену испред зграде манастира Студеница

Радови су почели 1937.г, а завршени у јесен 1940.г. У тренутку завршетка био је највећи аутомобилски бетонско-лучни мост у Европи. Убрзо по отварању пао је у руке окупатора. Партизани су 1942.г оштетили мост, да би спречили непријатељско напредовање. Обновљен је 1946. године. Мост је дуг 365 м. Главни лук са распоном од 116 м уздиже се над кањоном Таре дубине око 150 м. Висина скеле, при изрази, била је 141 м, а утрошено је 650м³ дрвене грађе, 5.320 м³ неармираног и 3.640 м³ армираног бетона...

Смештај је организован у хотелу „Златни бор“, на уласку у Жабљак, који је смештен између високих планинских врхова, глечерских језера у нетакнутој природи. Жабљак

је са 1456 м н/в, највише насељено место на Балкану, а по попису из 2011. г. има 1.723 становника. Овај спокојни градић лежи на ободу Националног парка Дурмитор, који покрива површину од 39.000 ха, окружен са 18 глечерских језера, 5 кањона, 748 природних извора и више од 400 година старим стаблима.

Црно језеро, ледничко, налази се на 1416 м н/в, 2 км од Жабљака, површине 52 ха, дужине 1160 м и дубине 49,1 м. На целом простору доминира Дурмитор са највишим врхом од 2.523 м н/в Боботов Кук.

На скијалишту „Савин Кук“, помоћу две жичаре, органи-

зовано је пењање на висину од 2.313 м н/в. Прва жичара је дужине 1.550 м и иде до 1.907 м н/в. Друга је дужине 700 м и иде до 2.213 м н/в. Даље је пешачење уређеном стазом.

Дурмитор има 48 врхова изнад 2.000 м, а име потиче од келтске речи Дурмитор, што значи вода са планине. На 2.212 м н/в се налази извор Савине воде. Настао је захваљујући чуду Светог Саве, који је штапом исписао крст на земљи и појави ласевода. За Илиндан, (2. августа), људи се пењу у нади да ће им вода донети срећу, здравље и мир. Вода се ставља у флаше и чува до идуће године.

У пењању жичаром, поред осталих, учествовале су Милушка Секулић и Франка Стојановић које имају више од 80 година. На највишу тачку Савиног Кука попели су се Јасмина Чарапић-Бошковић, Златко Ивановић, Рајко Мандић, Звонко Лалић и Милан Калкан. Остали - према својим могућностима.

Ноћи су проведене на температури испод 10 степени, а планински ваздух је допринео лепим сновима. Повратак у Нови Сад је протекао у препричавању виђених природних лепота и догађаја на жичари.

Милан Бајић

Излет новосадских војних пензионера УЖИВАЛИ У ЛЕПОТАМА ДУРМИТОРА

Црно језеро је привукло пажњу излетника

Снег још није окопнио

Градски одбор УВПС Нови Сад од 6. до 8. јуна организовао је тродневни излет на Жабљак (Црна Гора). С обзиром на то да је било предвиђено пењање жичаром, излет је био физички захтеван, али је одзив био врло добар.

У току путовања било је више пауза, али је најпријатније било у мотелу на Златарском језеру код Кокин Брода. Процедура на граници спора, али срећом није било гужве. На проласку кроз Пљевља, градић од 16.000 становника, доминантни су површински копови угља који користи ТЕ „Пљевља“. У римско доба био је варошко насеље, где је боравила римска легија. На два километра од насеља налази се манастир Свете Тројице. У манастирској цркви, испод иконостаса, налази се ковчег у облику саркофага, у којем се од 17. века чува део моштију Светог Саве, то јест његова лева рука. Тамо је положено и жезло Св. Саве. Испод те свете реликвије провлаче се болесници, како би оздравили. Манастир поштују православни и муслимански верници, јер се скоро 500 година догађају чудесна исцељења.

На 38 км од Пљеваља налази се Ђурђевића Тара. Мост је бетонско-лучни, а пројектовао га је инжењер Мијат Трајановић.

Успон на планину лакије је и бржи уз помоћ жичаре

ПИШУ:

Проф. др **Слободан
Чикарић,**
Генерал **Слободан
Петковић,**
Проф. др **Даница
Грујичић**
**Владислав
Јовановић,**
дипл. правник

Да се не заборави: „Милосрдни анђео“ и рак у Србији

ОПАСНОСТ ЋЕ ТРАЈАТИ ВЕКОВИМА

Време полураспада U-238 се креће око 4,5 милијарди година (контаминација ће трајати дуже но што је до сада трајала људска цивилизација), а при дезинтеграцији ослобађа алфа и гама зраке прелазећи у 14 потомака.

НАТО је извршио војну агресију на Србију (СРЈ) без одобрења Савета безбедности крајем марта 1999. године, користећи муницију са осиромашеним уранијумом (ОУ). „Масмедији“ су ову агресију назвали „Милосрдни анђео“. А тај „Анђео“ је просуо по земљи Србији и Балкану око 15 тона ОУ (U-238), (март, април, мај и почетак јуна) што износи 186 гига бекерела (GBq) или 18.600 Bq по једном становнику Србије (и Космет), (у току године дана пијаћом водом дозвољено је унети у организам само 80 kBq). Време полураспада U-238 се креће око 4,5 милијарди година (контаминација ће трајати дуже но што је до сада трајала људска цивилизација), а при дезинтеграцији ослобађа алфа и гама зраке прелазећи у 14 потомака. Сви су радиоактивни осим последњег (изотоп олова Pb-206). Гама зраци су ниског интензитета и мале енергије тако да не делују деструктивно на биолошке системе у мери која треба да нас забрињава. Али зато алфа зраци поседују релативно велику енергију (5 MeV - за један јонски пар потребна је енергија од 34 eV). Дакле, поседују велику специфичну јонизацију преко које делују деструктивно на биолошке системе. U-238 има малу специфичну радиоактивност (12,4 kBq/g). Овај алфа корпускуларни зрак има малу продорну моћ у материјалном медијуму: 2 до 3 cm у ваздуху, неколико десетина микро метара у материјалном медијуму јединичне густине (вода, земљиште, мека ткива, крв).

Облаци радиоактивне прашине

У току ратних дејстава муницијом са ОУ, ствара се радиоактивна прашина уранијумових оксида (1 – 6) чије су честице

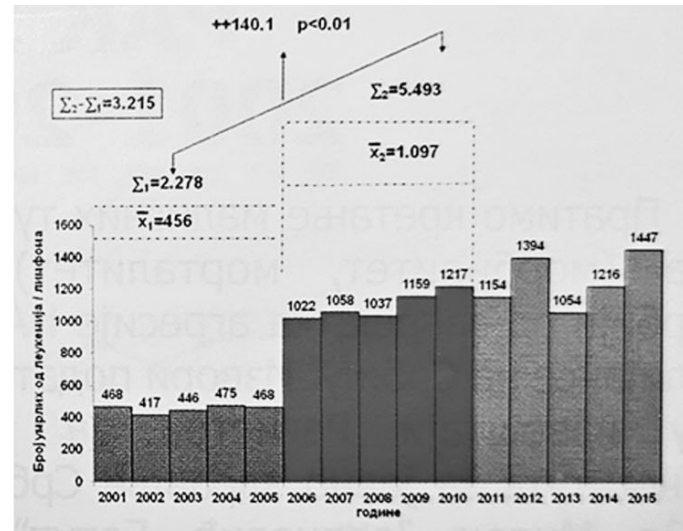
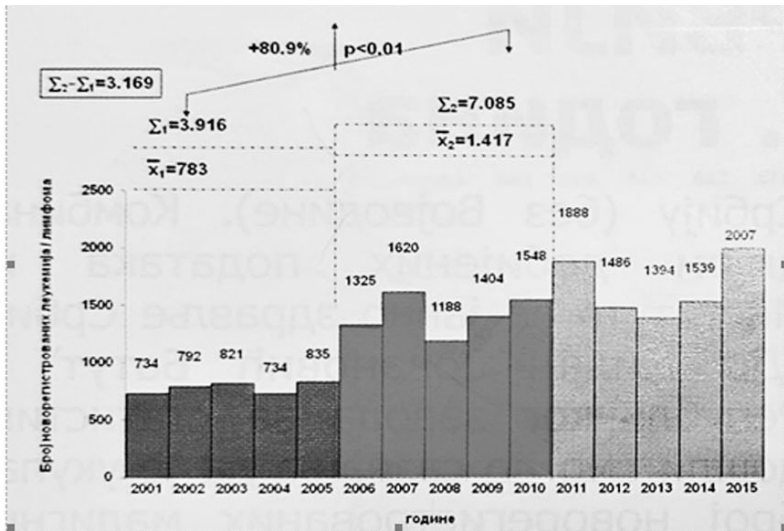

Рак масовно убија становнике Србије: неурохирург-онколог проф. др Даница Грујичић упозорава на пораст броја случајева тумора мозга код деце испод 5 година

микронских димензија (1- 5 микро метара). Ваздушне струје односе ову прашину у више слојева атмосфере где се стварају облаци радиоактивне прашине. Хоризонталне ваздушне струје (ветрови) разносе облаке на велика растојања (десетине и стотине km). Ова прашина се спушта на земљу данима и месецима доспевајући на површину земље, површинске воде, биљке, домаће и дивље животиње. Становници свих узраста и оба пола су у ситуацији да уносе у организам уранијумску прашину дисајним и дигестивним путем. Крвотоком се ове радиоактивне честице разносе по целом организму и практично стижу до

сваке ћелије у организму. Оксиди уранијума који су растворљиви у води имају мало биолошко време полураспада, и за 5-10 дана унети радиоактивни материјал се у целини избацује из организма преко уро тракта.

Оксиди уранијума који су нерастворљиви у води, депонују се у костима и другим органима, имају биолошко време полураспада 10-15 година. Иако се ради о релативно малој количини радиоактивног материјала који се релативно брзо излучује из организма преко уро тракта, због високе специфичне јонизације алфа честица поседује канцерогено и мутагено

ГЕНОЦИД

Реч „геноцид“ је сложена од грчке именице „genos“ (раса, племе) и латинског глагола „cide“ (убити). Први пут је ову реч (геноцид) употребио јеврејски адвокат у Пољској Рафаел Лемкин 1943. године. После Другог светског рата, 1948. године, усвојена је међународна Конвенција о спречавању и кажњавању геноцида. Према дефиницији злочин геноцида дат је у члану II и III.

Члан II:

(а) Убијање припадника групе (одређеног народа);
(б) Узроковање тешких телесних и менталних повреда припадницима групе;

(ц) Намерно подвргавање групе таквим животним условима који проузрокују њено потпуно или делимично уништење;

(д) Успостављајући мере с намером спречавања рађања у оквиру групе;

(е) Принудно премештање деце из једне у другу групу.

Члан III:

(а) Геноцид;

(б) План за извршење геноцида;

(ц) Директно и јавно подстицање на извршење геноцида;

(д) Покушај геноцида;

(е) Саучесништво у геноциду.

Као што се види из наведених чланова (II, III) Закон штити четири групе: националну, етичку, расну и религиозну.

Број новоткривених леукемија/лимфома Број умрлих од леукемија и лимфома

БРОЈ УМРЛИХ ОД МАЛИГНИХ ТУМОРА

Година	Број становника	Умрли	Умрли од тумора	Удео у укупно умрлих (%)	Морталитетна стопа 100.000
1998.	7.567.745	99.376	17.393	17,5	229,8
2008.		102.711	20.941	20,4	
2009.		104.000	21.415	20,6	
2010.		103.211	21.588	20,9	
2011.		102.935	21.442	20,8	
2012.		102.400	21.725	21,2	
2013.		100.300	21.646	21,6	
2014.		101.247	21.806	21,5	
2015.		103.678	21.865	21,1	
2016.		100.834	22.004	21,8	
2017.	7.020.858 (-7,7%)	103.722 (+4,4%)	21.944 (+26,2%)	21,2 (+21,2%)	312,6 (+36,0%)

Рак у Србији

Поставља се питање да ли је и у којој мери ОУ утицао на повећање и смртност од малигних тумора у Србији и другим земљама света, где је кориштена муниција са ОУ. Међународна агенција за истраживање рака објавила је 2015. године листу канцерогених агенаса која садржи 116 материја. Међу њима се налази 13 материја које емитују јонизујуће зраке (алфа, бета, гама, икс, неутрони). На броју 98 стоји: „радионуклиди, алфа честице“. С обзиром да U-238 при дезинтеграцији нуклеуса атома ослобађа алфа зраке (корпускуларне природе) који поседују релативно велику енергију (5 MeV) и тиме велику специфичну јонизацију (број јонских парова на јединици пута), уколико ове честице доспеју у крвоток могу да дођу у контакт са сваком ћелијом у организму, али како су димензије честице ОУ релативно велике (1-5 микро метара), исте не могу да прођу кроз ћелијску мембрану. Али зато из нуклеуса атома U-238 се катапултира алфа честица (два протона и два неутрона) нано димензија и лако пролази кроз мембрану ћелија стижући до субцелуларних структура (и ДНК у коме је

смештен генетски код), а које се налазе на одстојању од ћелијске мембране неколико десетина нанометара, што доводи до поремећаја њене структуре и обољевања.

Праћили смо кретање малигних тумора у свету и Србији крајем прошлог и почетком овог века. Користили смо публикацију Светске здравствене организације „Cancer incidence in five continents“, извештајима регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић-Батут“ и извештајима Републичког статистичког завода Србије. Утврдили смо да је стопа инциденције малигних тумора у Србији (Војводина) била готово двоструко мања у односу на стопе развијених Европских земаља. Током прве деценије 21. века стопа инциденције малигних тумора у Србији (Централна Србија и Војводина) расла је у просеку 2% годишње. У исто време ова стопа је у САД опадала у просеку 0,6% годишње. Стопа морталитета од малигних тумора у Србији је у истом периоду расла у просеку 2,5%, у САД ова стопа је опадала у просеку 1,6% годишње. Ако се са релативних бројева пређе на апсолутне бројеве, долазимо до података да је укупан број ново регистрованих малигних тумора у Србији у наведеном периоду

дејство на геном ћелија гонада. Последице су појава малигних тумора, рађање потомака са психофизичким малформацијама, повећан број стерилних особа оба пола... По неким ауторима и повећање ауто имуних обољења може да се повеже са осиромашеним уранијумом. С обзиром на велико време полураспада U-238, да је овај материјал (15 тона) остао на просторима Србије и на дуг латентни период за солидне туморе (95% свих тумора), може се очекивати и даље повећање малигних тумора на овим просторима као и мутација генома у ћелијама гонада.

износио 333.000. Ако овај број поделимо на прву и другу половину декаде, онда долазимо до података да је у другој половини декаде регистровано 15.000 тумора више (+ 9,5 %) него у првој половини декаде.

Повећава се број тумора

Стопа морталитета од малигнух тумора у Србији у периоду 2001- 2010. године повећавала се у просеку 2,5 % годишње. У САД ова стопа је опадала у истом периоду у просеку 1,6 % годишње. Укупан број умрлих од малигнух тумора у наведеном периоду кретао се око 188.000. У другој половини декаде умрло је више 9,935 (+11,0%) случајева у Србији.

Веома је интересантно кретање стопа инциденције и морталитета од системских малигнух тумора (леукемије/лимфоми и остали: Ц 81- Ц 96) у Србији од 2001. – 2010. године.

Од 2001. до 2005. године ове стопе су се кретале слично стопама за све малигне туморе. Од 2006. године долази до наглог скока и једне и друге стопе: 59% и 110%. На крају посматраног периода стопа инциденције малигнух тумора у Србији, нагло расте и била је већа за 110,0 % у односу на 2001. годину, а стопа морталитета такође нагло расте и већа је за 186,1 % у односу на 2001. годину. Ове разлике нису настале случајно, већ је неки канцерогени агенс стигао у животни миље централне Србије с којом су долазили у контакт становници (5,5 милиона) свих узраста и оба пола. Како је прашина U-238 ношена ваздушним струјама пре 7 – 8 година (просечан латентни период за системска малигна обољења), то се намеће закључак сам по себи: ОУ је одговоран за енормни скок стопа инциденција и морталитета од системских малигнух тумора у Србији.

Интересантне податке смо добили од Републичког статистичког завода о кретању броја становника и морталитета у Србији у временском периоду 1998. – 2017. године. Укупан број становника у Србији (Ц. Србија и Војводина) 1998. године кретао се око 7,620.000. Морталитетна стопа те године од малигнух тумора износила је 230 умрлих свих узраста и оба пола на сто хиљада становника. Ради се о години пре агресије НАТО-а на Србију. Број становника у Србији 2017. године кретао се око 7,020.000, а морталитетна стопа од малигнух тумора износила је 313 умрлих на сто хиљада становника свих узраста и оба пола. Дакле, морталитетна стопа од малигнух тумора повећана је за 36% 2017. у односу на 1998. годину.

Поразни подаци

Није тешко израчунати да је број новорегистрованих малигнух тумора у Србији износио током 20 година после агресије НАТО-а 700.000 а укупан број умрлих од малигнух тумора износио 400.000. Ако пођемо од података међународне агенције за истраживање рака и наших података на основу праћења стопа инциденције и морталитета од малигнух тумора у Србији у првој деценији овога века, може се закључити да је „Милосрдни анђео“ одговоран за 70.000 новорегистрованих малигнух тумора у Србији и за 40.000 умрлих од малигнух тумора свих узраста и оба пола.

Нисмо се упуштали у калкулацију броја новорођене деце са психофизичким малформацијама, нити броја стерилних мушкараца и жена и других болести у

корелацији са ОУ.

За нас је увек је оправдано и легитимно питање: Зашто су у животну средину Србије оставили свој врло опасан радиоактивни отпад, иако су знали какве последице он изазива код војника и становништва Србије/цивила који не учествују у ратним дејствима, а располагали су богатим арсеналом, којим су могли извршавати све своје ратне задатке!

Одговор је једноставан: Чинили су то плански и намерно, зато да би се ослободили свог радиоактивног отпада, кога су по свим међународним прописима, морали да складиште и чувају на сопственој територији, а то је за њих било скупо, а и ризично, па га зато бескрупулозно сеју по свету, остављајући да другима на чување, не марећи за последице код становништва, за које су знали.

А ево и доказа:

Још давно, 30. октобра 1943. године један од научника из пројекта „Менхетн“, писмом је упозорио Генерала Лесли Гривса, да: „...уранијум и продукти који емитују радиоактивно зрачење могу да дођу у организам удисањем, путем хране или воде. Инхалација уранијума ће онда бити праћена иритацијом слузокоже носа, грла и бронхија, која ће се јављати од неколико сати до неколико дана, ...а да, и у гастроинтестиналном тракту продукти радиоактивног зрачења могу да изазову различита обољења у виду чирева и перфорација органа, која могу да доведу до смрти“. Као да је још тада описивао нека обољења од којих су обољевали ветерани Заливских и Балканских ратова, после употребе муниције са ОУ.

Занимљиво истраживање

Министарство енергетике САД је спровело испитивања код својих радника који су радили у погонима за прераду руде уранијума у држави Кентаки, и признало да

уранијум који је прерађиван у „војним реакторима“ садржи трагове нептунијума, плутонијума и уранијума-236, елементе који су хиљадама пута канцерогенији него природни уранијум, да смеша радиоактивних елемената (а то је уствари радиоактивни отпад од кога су они производили муницију са ОУ) има дуго време полураспада, те зато задржавајући се у организму, изазива канцерогенезу (процес за време инкубације малигнитета у органима где се задржава). То даље значи, да су рејони где је употребљавана муниција са ОУ као канцерогени материјал, рејони где је радиоактивна контаминација разношена ветром, водом, контаминирани и да код војника и становника који су ту боравили или бораве, може да доведе до контаминације организма, а у даљем до оштећења ћелија органа, изазивајући канцерозна и друга обољења.

Dag Rocke – Doug (Douglas) Rokke бивши мајор америчке војске, физичар по струци, радио на програмима за развој пројектила са ОУ. Као стручњак радио је на деконтаминацији америчких возила погођених гранатама са ОУ током првог Заливског рата у „пријатељској размени ватре“, као и после пожара у „Кампу“ (Доха, Кувајт, 1991.г) где су прикупљали технику после завршетка ратних операција. Пожар је захватио тенкове „Абрамс“ који су у борбеном комплексу имали гранате са ОУ, возила носаче тенковских граната са ОУ, којом приликом је дошло до контаминације технике, околине и људства, са последицама. Зато се посветио раду на објашњавању појма „Заливски синдром“, власти у САД су га прогласиле „теоретичарем завере“ и отпустиле из службе. Он је 1994. године објавио документа којима је потврдио да је влада САД била свесна геноцидне природе ОУ, још од 1943. год. (време када су САД развијале нуклеарно оружје).

Др Александра Милер, неуролог и неур-

Уколико пројектил не погоди мету, зарива се у земљу где настаје процес оксидације

Земљишта затрована ОУ су код Врања, Бујановца и Прешева

роонколог специјализована за лечење примарних тумора мозга и тумора кичме, радила за америчко МО, у својим радовима наводи податке о генотоксичности ОУ.

Заливски синдром

Проф. Др Асаф Дураковић (рођен у Столцу, некадашња БиХ) лекар специјалиста радиологије и нуклеарне медицине, светски признати научник са три доктората у области природних наука, предавач на светским познатим универзитетима у САД, Канади, Јапану, ... Радио је за америчко МО, био је познати истраживач штетности ОУ на ратиштима америчке војске у Ираку, Авганистану, на Балкану. Доказао везу између ОУ и Заливског синдрома који је дефинисан код ветерана Заливског рата. О томе је сведочио пред америчким научним и политичким установама. Дошао је у сукоб са администрацијом, због чега је отпуштен из службе и безочно прогањан.

Немачки Проф. Др Хорст Гинтер је као млад лекар радио у Ираку. Тамо се поново вратио, на позив за помоћ од својих пријатеља после Заливских ратова, у којима је коришћена муниција са ОУ. Објавио је радове у којима је доказао узрочно-последичну везу између ОУ и обољења становника, посебно деце у Ираку после рата 1991. год. Оставио је значајне радове и сведочанства из ове области. Интересантан је пример лукавства којим се послужио да би доказао своје тврдње о штетном утицају ОУ на здравље људи: он је у Немачку из Ирака 1992. год. донео остатке муниције са ОУ и предао једном институту на испитивање. Наравно доказано је да узорци садрже ОУ, па га је институт пријавио надлежним институцијама, а суд у Берлину га осудио на новчану казну " ... због неогдговорног руковања радиоактивним материјалом, због којег је постојала могућност контаминације, што може да изазове нару-

шавање здравља ..., Пресуда и потврда од релевантне државне и научне институције му је и била потребна за потврду својих тврдњи о штетном утицају ОУ на здравље људи. А немачки министар одбране, јануара 2001. године безочно лаже свој народ: "... после свих научних испитивања и медицинског искуства, посебно код војника, ризик по здравље је занемарљив."

Проф. Др Алфред Шот је доказао везу између хромозомских аберација које су се јављале код деце ветерана Заливског рата и ОУ, и које ће се понављати у ланцу потомства ових породица, што је права епидемија.

Почињен геноцид

Познавање степена опасности добро илуструје следећи пример, који у свом чланку износи научник Leonard A. Dietz: „У фебруару 1980. године судским налогом државе Њујорк присиљено је постројење за производњу пенетратора од осиромашеног уранијума да престане са производњом, јер су сваког месеца превазилажене прописане границе ослобођене радиоактивности у ваздуху од 150 микро кирија". Ова вредност одговара количини од 387 грама ОУ (а само у једном пројектилу је око 298 грама ОУ). Зар не смемо, и не требамо да се запитамо: ако су власти државе Њујорк биле забринуте због појаве радиоактивности у ваздуху, чији је месечни еквивалент радиоактивности један со два пројектила, како да не будемо забринуте за ефекте које могу произвести више десетина хиљада пројектила са ОУ, који су у време НАТО агресије и бомбардовања „вечно остављене нама на чување".

Напред наведени подаци о врсти, начину и степену загађености животне средине, броју оболелих и умрлих од малигних тумора у Србији, до којих је дошло захваљујући „Милосрдном анђелу" 1999. годи-

не, можемо закључити да је НАТО у агресија на Србију 1999. г. плански и намерно починио ратни злочин и Genocid sui generis.

И ове године смо на свим нивоима обележили годишњицу агресије НАТО-а на Републику Србију. Свих ових година вршене су и промене у структури власти, али до сада се није ништа значајније урадило, да важан национални пројекат: Формирање Међуресорног координационог тела за утврђивање последица бомбардовања НАТО-а по животну средину и здравље савошнштва, добије легитимитет на Влади и Скупштини Србије и 2018. г. потписани Уговор између министарстава Владе Републике Србије, постане правоснажан и да се отпочне са његовом реализацијом. Зато још једном истичемо потребу да треба искористити прилику, да се институције државе Србије, научници и истраживачи, својим резултатима придруже заједничким напорима да се на научној основи, испита понашање контаминације створене током НАТО агресије у животной средини и њен утицај на здравље становника Србије.

Забранити употребу радиоактивне муниције

Нама је и обавеза, да онима којима је здравље угрожено и нарушено догађањима те за нас кобне 1999. године, помогнемо да остваре своја права, у организацији и уз помоћ сопствене државе.

Морамо се такође заложити за покретање поступка за забрану производње и употребе муниције са ОУ, да се постојећи стокви на прописани начин деляборирају и радиоактивни делови чувају у складиштима радиоактивног отпада.

Недостатак финансијских средстава, политичка пристрасност, притисци, нити било шта друго, не може да буде оправдање за небригу о људима који су као праве патриоте бранили своју земљу или живе поред територија које су бомбардоване, и не својом кривицом доведене у ситуацију да буду контаминирани, па да они и њихово потомство, можда имају последице по своје здравље. Њима се мора дати прави и сигуран одговори и пружити помоћ, посебно у овом и наредном периоду када је због све већег протока времена евидентна појава болести изазваних загађењем животне средине у току НАТО агресије. Нико нема право да им то ускрати.

То је законска обавеза оних који су или ће бити на одговарајућим државним функцијама, али и морална свих нас који познајемо ову проблематику, према овим и будућим генерацијама, којима су животна средина у неким деловима земље, живот и здравље у њој веома угрожени. Зато не смемо бити пасивни и мирно спавати.

Ако то не решимо, нико нас не може оправдати, а генерације које долазе нам неће опростити.

Не сме да се заборави!

Маскирање и обмањивање агресора током рата 1999. године (2)

КАКО ЈЕ НАТО ПРОМАШИВАО ЦИЉЕВЕ

На предлог Команде Прве армије, Штаб Врховне команде донео је одлуку 1999. године да се формира тим за оперативно-тактичко маскирање у 1.А и да се приступи реализацији мера у свим јединицама и саставима. За веома кратко време формиран је тим у којем је било 10 доктора наука и магистара, 11 инжењера и око 50 техничара и механичара разних профила. Процене указују да је НАТО је са око 3.500 до 4.000 прецизних пројектила гађао макете и имитаторе.

ПИШЕ: Драгомир Крстовић, пук. у пензији

У данашње време највише су у употреби радар у центиметарском, а све више је радара у милиметарском подручју.

Пасивно противрадарско маскирање базира се на:

(1) смањењу „радарске видљивости“ (радарске површине објекта осматрања); (2) изједначавању радарских површина свих објеката на простору осматрања; (3) избору геометријског облика објекта осматрања са најмањом рефлективношћу; (4) ивиђењу лажних објеката у простор осматрања и повећању пригушења на траси радар-циљ-радар.

Повећање и смањење сопствене радарске видљивости борбених средстава, с обзиром да домет радара, зависи од радарске површине циља, вештачког повећања или смањења радарске површине објекта. Могуће је, у радарском смислу, увећати или смањити значај нешто га објекат стварно има. Тако, мали брод опремљен пасивним рефлекторима може представљати велики брод на пример, разарач. Мања беспилотна летелица или једрилица, опремљена пасивним рефлекторима може симулирати авион.

Правилно распоређени рефлектори на земљишту могу симулирати важне објекте као што су мостови, фабрике, складиште, аеродроме итд.

У радарском смислу, објекти којима је вештачки повећана/смањена радарска површина, рефлектују више/мање долазеће енергије. Последица тога је већи/мањи домет или више/мање интензивна слика на екрану радарског показивача.

„Бљештеће тачке“ и радарски „потпис“

Радарска површина објекта зависи од његових геометријских облика и

Пилот Ђорђе Иванов који је са групом стручњака производио лажна циљеве МИГ-29

угла под којим је осматран. Зато је, са становишта противрадарског маскирања, за објекте који ће бити циљ радарског осматрања, потребно узети у обзир њихов облик. С обзиром на то да се радар често користи за осматрање, неопходно је у конструкцији објекта изабрати геометријске облике и структуре површине која ће дати:

- минималну радарску површину за објекте за откривање на што мањој удаљености;
- увећану радарску површину за објекте за откривање на што већој удаљености
- просечну радарску површину за објекте који се морају уклопити у околини.

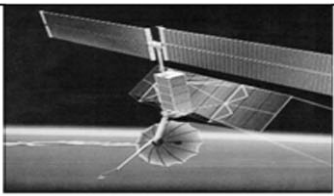
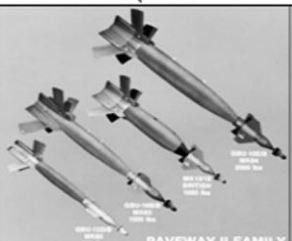
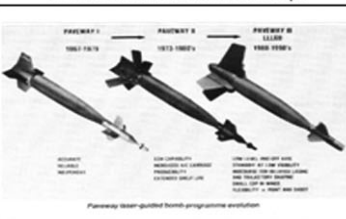
Смањење радарске површине објекта могуће је постићи:

- избором геометријског облика са рефлексијом у правцу осматрања минимална;
- избегавањем, у конструкцији, пресека површина под угловима: 90°, 60°, 45°, и 30 и

-обработом спољних површина на којима су пригушења или распршења упадног радарског таласа што већа.

Са теоријски најмањом радарском површином је бесконачни конус, осветљен у правцу врха а најпримењивији је облик објекта. Радарска површина једноставнијих облика, изузев кугле и бесконачног конуса, зависи од таласне дужине. Смањењем таласне дужине расте радарска површина. Радарски циљеви су састављени из елементарних геометријских облика па им и радарска површина расте смањењем таласне дужине радара којим је циљ осветљен.

Како се на реалном објекту налази више површина, детаља и слично, који образују изразите рефлекторе, њихов значај у укупној радарској површини циља, са смањењем таласне дужине, расте до мере да образују изразите центре рефлексије под називом „бљештеће тачке“. По њима се циљ открива и препознаје, оне образују радарски „потпис“ циља.

			
АВАКС	РЦ-135	Беспилотна летелица	Сателит
			
Равeway II ласерски вођене бомбе	Равeway II фамилија	GBU-12 Равeway II ласерски вођене бомбе	Мк80 фамилија бомби
			
GBU-24 Bomb домет 18.5 км, цена око 50.000 УСД	GBU-28 Bunker Buster пробија армирани бетон дебљине 6 м	GBU-15, ТВ вођена бомба домета 7.5-25 км	AGM-130, ТВ/ Термовизијска бомба са ракетним мотором

Средства које је користио НАТО 1999. године

Пројектили којима је НАТО гађао циљеве

Повећање радарске површине макета борбених средстава могуће је кроз:

- примену пасивних угаоних рефлектора разних облика и
- примена широкопојасних појачача-ретранслатора сигнала (репетитивни ометачи) на објекту осматрања.

Код примене пасивних радарских рефлектора треба имати на уму да им карактеристика рефлектованог зрачења зависи од врсте и од циља и да им је радарска површина зависна од таласне дужине сигнала и од правца из којег су осветљени.

У агресији НАТО и њених савезника на СРЈ 1999. године, поред класичне, масовно је коришћена тзв. „паметна муниција“. Термин „прецизна муниција“ (односно оружје) означава прецизно вођене пројектиле. Иако је актуелно последњих година, теоријски гледано, ту нема битних новина, заправо се ради о познатим али усавршеним технолошким решењима. Пресудан допринос прецизности даје сателитска навигација, конкретно амерички GPS.

У Првом Заливском рату 1990. године само неколико процената употребљене муниције било је прецизно. Већ 1999. године у НАТО агресији на СРЈ било их је 35%, у Авганистау 60%, а у Другом заливском рату више од 80%.

Доминантно, коришћене су следеће вођене авио-бомбе и ракете, крстаре-

ће ракете, касетне бомбе и противрадарске ракете:

- Ласерски вођене авио-бомбе (класичне авио бомбе са додатом полуактивним ласерски вођеном главом за вођење и управљање): фамилија PAVEWAY I, II и III (GBU-10E/B, GBU-12D/B, GBU-16B7B, GBU-24, GBU-27, MK 13/18, и др.)

- ТВ (термовизијски) вођене бомбе: GBU-15, AGM-130

- Аутономно вођење и класичне авио-бомбе: GBU-29/JDAM, Mk-84, BLU-109

- Крстареће ракете: ТОМАНХАВК, AGM-86B ALCM

- Аутономно вођена летелица-бомба: AGM-154A/JSOW

- Касетне бомбе: CBU-87/B (носи 202 мине BLU-97A/B)

- Противрадарске ракете: HARM, унапређени HARM итд.

Формирање тима за оперативнотактичко маскирање

На предлог Команде 1. армије, Штаб Врховне команде донео је одлуку 1999. године да се формира тим за оперативнотактичко маскирање у 1.А и да се приступи реализацији мера у свим јединицама и саставима. Одобрена су потребна материјална и финансијска средства и дато овлашћење руководиоцу тима да ангажује потребан број припадника Војске и других структура за реализацију задатка.

Имајући у виду да је непријатељ непрекидно дејствовао по циљевима на територији СРЈ, заштита људства, средстава и објеката била је тежишни задатак за све саставе 1.А, а поготово за новоформиран тим. Једноставно, времена за губљење није било. Девиза спасити макар један људски живот, била је покретачка снага свима онима који су прихватили изазов да се супротставе високософистицираној техници најмоћнијих сила света. У две просторије у строгом центру Београда, у близини Дома Војске, светла су горела до касно у ноћ. За веома кратко време формиран је тим у којем је било 10 доктора наука и магистара, 11 инжењера и око 50 техничара и механичара разних профила. Поред припадника Војске. У тиму је био и одређен број лица из цивилних институција, а и пензионера. Израда макета и имитатора вршена је у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу, у капацитетима ВЈ, као и капацитетима цивилних предузећа. У првој фази рађене су макете средстава која се налазе у наоружању Војске (тенкови, артиљерија, ПВО системи...), а у наредним фазама рађене су и макете других средстава, попут С-300, СМЕРЧ, електронски имитатори и разне врсте аеростата.

За израду макета коришћени су материјали који имају велику радарску видљивост, али и отпадни материјали (војничке касете, стари пнеуматичи, пластичне водоводне цеви и друго).

Ангажована предузећа

На изради макета и имитатора ангажовани су војни и цивилни капацитети на територији. За веома кратко време у јединицама 1.А и цивилним капацитетима, урађено је више од 800 разних макета, аеростата, балона, пасивних рефлектора радарских сигнала и електронских имитатора средстава (С-300, Стрела -1М и 10М, ВБР СМЕРЧ, ВБР-128 ПЛАМЕН и ОРКАН, РС НЕВА, РС КУБ, СО 122мм ГВОЗДИКА, тенк М-84 и Т-55, топ 130 мм, Прага ВЗС, хаубица 155 мм, ПАТ 20/3 мм, ПАТ 40 мм БОФОРС, БВП М80, пасивни рефлектор радарских сигнала, електронски имитатор радара П-15, аеростат А.07 и А.20, уређај за ометање ГПС сигнала...).

Превоз макета и имитатора за потребе Треће армије реализован је до прве борбене линије јединица Приштинског корпуса (Ђаковица, Призрен, Сува Река...) транспортним средствима Позадинске базе Прве армије, за време најинтензивнијег дејства агресора.

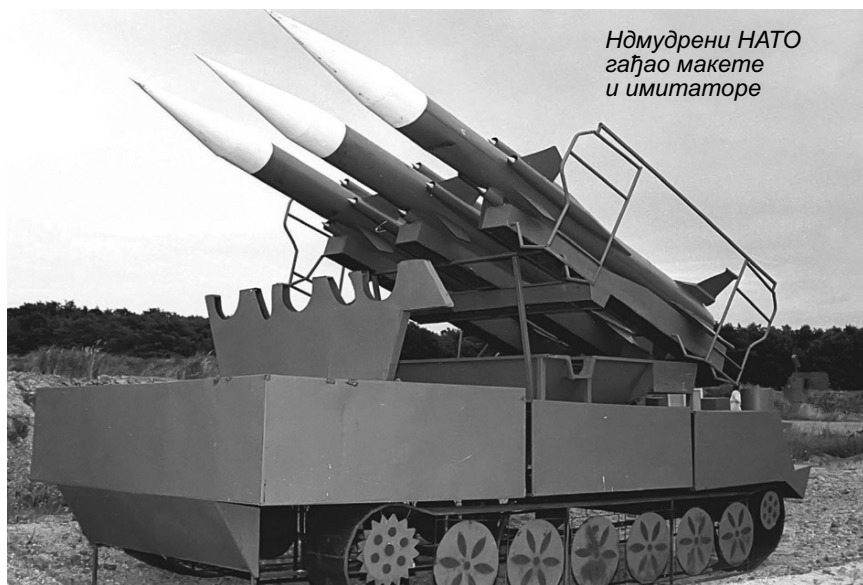
На основу извештаја команди стратегијске групације, и личним увидом чланова радног тима на терену, агресор је масовно дејствовао по лажним ватреним положајима, макетама и имитаторима, нарочито у зони одговорности Приштинског корпуса. По појединим лажним ватреним положајима агресор је дејствовао и по неколико пута (на макету РСТОА-а у 240. срп ПВО западни војни савез је дејствовао са две противрадарске ракете типа „ХАРМ“ и са једном бомбом).

Према делу оперативних извештаја Прве и Треће армије и РВ и ПВО, агресор је извршио 63 гађања са 462 пројектила по лажним ватреним положајима, макетама и имитаторима. Наше су процене да је тај број пет до осам пута већи. Узимајући у обзир просечну цену пројектила од око 150.000 ДМ, долазимо до цифре од око 70 милиона ДМ, док су наши укупни трошкови за израду макета и имитатора били око 273.000 ДМ.

Процене указују да је НАТО је са око 3.500 до 4.000 прецизних пројектила гађао макете и имитаторе.

Дејства по ЛВП, макетама и имитаторима имала су вишеструку корист:

- Смањење губитака у људству,
- Смањење броја УБС којима су гађане наше снаге и објекти,
- Утрошак УБС агресора,

-Обмањивање агресора о броју уништених средстава, итд.

Изјаве, писање медија и анализе у земљама НАТО-а

...Током рата добили смо одређени број макета и пасивних радарских рефлектора и упутства о маскирању борбене технике. Готово сви положаји и закони у којима су маскиране макете били су погођени, неки чак и више пута. Оне макете које је непријатељ уништио у току дана ми смо оправљали у току ноћи и поново им давали могућност да их гађају... Непријатељ је по јединицама бригаде употребио око 3.000 бомби и ракета. Прецизно је погодио све објекте у касарнама, док код покретних циљева на територији готово да и није имао резултата. Промашао је у око 95% бомбардовања и ракетирања, од чега је на гађање лажних положаја употребио око 70% ефектива... „изјавио је генерал Божић Делић, командант 549 мтбр.

Наслови у иностраним медијима посебно указују на минимални учинак снага НАТО-а на терену. Ево неколико њих „Лупали су по макетама“, „НАТО је гађао лажне војне мете“, „НАТО је уништио само 13 тенкова ВЈ“, „Авијација НАТО-а је погађала макете тенкова“, „Југословенске ОС су искористиле мудрост и истрошиле противника“

Анализе у земљама НАТО пакта

У научним и стручним публикацијама у свету је објављен велики број радова који се, у потпуности или делимично, баве анализом тактичких и техничких аспеката агресије НАТО-а на Србију 1999. Прикупљени је око 150 релевантних текстова са двадесетак

хиљада страница а верује се да тога има много више (од докторских дисертација и извештаја америчком Конгресу до извештаја пилота и командантујућих генерала).

Већина текстова је усмерена истичању искустава ради унапређења и руковођења и командовања, као и усавршавању постојећих оружја и развоју нових. Нажалост, НАТО-у је Србија послужила као експериментални полигон за тестирање новог оружја и нових начина ратовања.

Све што су научили у Србији, одмах су применили у ратовима у

Авганистану и Ираку.

Уз честе пристрасности, поједине анализе су веома прецизне и објективне. У појединим су изречене и веома ласкаве стручне оцене нашој војсци, какве овде нико никад није изрекао. И када су нас хвалили то је било углавном политички, без образложеног стручног става.

Коришћење наших искустава из НАТО агресије у другим армијама

Српска довитљивост је оставила јак утисак на руску војску и средином 2000. године у Министарству одбране РФ су одлучили да је испробају у својим редовима. Тако су се у земљи појавили први гумени тенкови и авиони.

Пре две године је објављена вест да је руско министарство одбране наручило копије „на надувавање“ ракетних лансера „С-300“, тенкова „Т-80“, авиона „МиГ-29“, радара и других оружја из свог арсенала. Различити делови опреме прекривени су танким слојем метала и у њих је инсталирано грејање, па су копије потпуна имитација у сваком погледу, визуелно, топлотно и на радару.

САД, Кина, Велика Британија, Немачка и друге војске улажу знатне своте новца у копије својих оружаних капацитета.

Све је, под бомбама и са скромним материјалним средствима урађено, било је изузетно ефикасно имајући у виду број пројектила којима је агресор гађао макете и имитаторе.

Резултати које је Војска постигла коришћењем макета и имитатора у изради лажних ватрених положаја, имали су стратегијски значај.

(Крај)

Како до нових чланова

МОЋ ДРУШТВЕНИХ МРЕЖА

Питање свих питања нашег удружења је учлањивање нових колега. Ако не будемо то успешно решили, сви други проблеми биће безначајни. На то указују подаци о старосној структури, као и однос броја оних који природним путем престају да буду наши чланови и броја новопримљених чланова.

Проблем је свима познат, али на скуповима он углавном добија декларативну подршку, после чега не долази до неке интензивније активности да се нешто стварно уради. То је проблем свих нас – од месне организације, па до Скупштине Удружења. При томе се превише одговорности пребацује само на рад у месним организацијама, јер се оне саме не могу са тим проблемом изборити. На свим нивоима удружења треба трагати како да се решава тај суштински проблем.

Кључна је улога информисања чланства и потенцијалних нових чланова о раду, активностима, резултатима, разлозима због којих требамо бити организовани... До сада коришћене традиционалне начине информисања чланства (путем „Војног ветерана“, саопштењима, на састанцима и сл.) треба задржали, али треба додати и нове канале информисања, од којих се посебно истичу коришћење друштвених мрежа и интернета. Сада се пензионисти генерације старешина код којих је веома присутна свакодневна активност на интернету и друштвеним мрежама (рођени углавном након 1970. године или касније). За њих су подаци на сајтовима и мрежама кључни у информисању, а значајно мање користе традиционалне начине информисања. Велики број наших чланова користи те канале за контакте са пријатељима, родбином, познаницима, многи пре набавке нпр. ципела, дела за ауто или кућног апарата и сл. најпре на интернету провере где то могу да нађу, упореде цене у разним продавницама, проуче карактеристика, упознају се са искуствима потрошача и сл. Зашто то не искористити када су потребна нека обавештења и о разним пензионерским (па и другим) питањима?

Дигитална комуникација има своје специфичности и захтева добро осмишљену и стручну активност на увођењу, одржавању и управљању, а носи и одређене ризике. Сигурно да као удружење имамо и снагу и средства да се са тим задатком ухватимо у коштац и да будемо део савремених друштвених и медијских токова, само је потребно да се истински определимо за то и прионемо на посао.

Можда је управо то један од путева како да дођемо до нових чланова нашег удружења. Нешто се мора предузимати ради нас, али и опстанка удружења.

Миленко Заилац

Судбина зграда Генералштаба након фалсификовања документа

ВРАТИТИ СТАТУС КУЛТУРНОГ ДОБРА

Горан Васић в. д. директора Републичког завода за заштиту споменика културе, осумњачен је да је без укључења стручњака фалсификовао Предлог за престанак својства културног добра за зграде Генералштаба и Министарства одбране у Београду. На основу тог предлога Влада Србије је 14. новембра 2024. године избрисала зграде из Регистра културног добра Србије.

Васић је ухапшен 12-13. маја 2025. године, саслушан и ослобођен уз обавезу да се брани са слободе. Током саслушања 14. маја признао је дело злоупотребе положаја и фалсификовања службене исправе. Тренутно Тужилаштво за организовани криминал испитује сведоке и прикупља доказе пре коначне одлуке о подизању оптужнице. Сматрам нормалним да је одлука Владе на фалсификату ништавна, те би Влада морала повући одлуку и вратити зграде Генералштаба на листу културних добара Србије. Јавност тражи и очекује брзу реакцију Владе, и повраћај заштите за зграде Генералштаба. Васић је на слободи, признао је кривично дело, зграде Генералштаба брисане из регистра споменика културе на основу фалсификованог документа. Више је мера које се могу предузети до покретања судског процеса, а у циљу забране инвеститору почетка градње. Прва мера је привремена забрана радова подношењем тужбе Управном суду ради поништења Владиног одлуке о брисању статуса културног добра. Истовремено са подношењем тужбе треба поднети захтев за привремену меру забране било каквих инвестиција док траје поступак. Основ за ове мере је одлука која је донета на основу фалсификованог документа и која је ништавна. Ако је инвеститор већ добио грађевинску дозволу потребно је поднети захтев за поништење дозволе Министарству грађевинарства или надлежној градској управи. Заводу за заштиту споменика хитно поднети захтев за враћање статуса културног добра. Завод има законску могућност да поништи незакониту (претходну) одлуку. Паралелно са овим мерама потребни су грађански и стручни притисци путем јавних петиција, трибина и захтева стручњака (архитеката и академика) према Влади, Министарству културе и Градској управи. Активностима попут трибина и медијским кампањама спречити градњу пре окончања судског поступка. Ако се утврди да је инвеститор знао за фалсификат поднети кривичну пријаву за саучесништво у радњама. Кривична пријава подноси се и за све службенике који су учествовали у настанку фалсификата. Када се покрене судски поступак поднети захтев катастрофу да упише забелешку спора, што блокира трансакцију и радове.

Судбина зграда Генералштаба као културног добра је неизвесна, али тежи ка обнови на списку објеката од културног и националног значаја, оспореног фалсификованим предлогом. Судски поступак и кривична одговорност виновника вратиће зграде Генералштаба на списак културних добра Републике Србије.

Драган Паскаш, генерал у пензији

Језик наш насушни

ГОВОР МОДЕ

У речнику новокомпонованих псеудодемократа веома често се користи израз *говор мржње*. У почетку је у неким случајевима и могао да се нађе смисао овој фрази, нарочито када се говорило о случајевима антисемитизма. Али савремени примери употребе израза *говор мржње* су заиста превршили сваку меру. Уобичајена страначка дневнополитичка препуцавања почињу да се сврставају у ову категорију. Могуће је да се и обичне уличне препирке почну овако називати.

У књизи *Језик у друштвеној кризи* (Београд 1997), наш уважени лингвиста др Ранко Бугарски објашњава да би „проучавање ове појаве пре свега припадало психологији односно социологији међуљудских односа. Међутим, током последњих неколико деценија синтагма *говор мржње* – вероватно према енглеском обрасцу *hate speech* – увелико је терминализована, односно специјализована у значењу јавног клеветања или грдње којом се нека циљана група сатанизује... Овако одређен, говор мржње јесте средство којим се у мобилизаторске сврхе користи језик политике оријентисан на ућуткивање или одстрањивање опонената.“

У нашем језику имамо и превише глагола који се завршавају на „-изовати“, који су као и израз *говор мржње*, не само политизован, терминологизован и специјализован, него је одскора и банализован. Ово је добило на замаху од 2010. године после једног упозорењем бившег министра иностраних послова, на које су реаговали многи (сви сем највиших државних функционера, управо оних које је прозвао). Није његова кривица што је после тога говор мржње почео све јаче и чешће да одјекује у медијима, употребљаван и где треба и где не треба. Нема више грдњи, ни псовки, ни клетви, ни оптужби, ни напада, ни насртаја, све се то сада зове *говор мржње*, јер тако хоће језичка мода.

Могло би се говорити и о другим помодним изразима, рецимо о придеву *цивилизацијски*, који је у Матичином речнику (1976) био забележен без иједног примера, а последњих година готово да је из употребе истиснуо придев *културни*.

Многе грађане иритира епидемија придева *култни*. По истом Матичином речнику, култни значи „који се односи на култ, који је у вези са вршењем религиозних обреда“; наводе се два примера – *култни предмети* и *култне песме*. Значење овог израза најпре су прошириле филмације, говорећи о *култним филмовима*, што је опет превод са енглеског (*cult movie*).

Култна емисија? Значи ли то да постоје верници који су свако вече у седам палили свеће испред радио-апарата, падали на колена и шапутали, нпр. „О, свети Дневниче, уђи у наше уши...“ Па зар не би било боље говорити о *радо слушаној емисији*, *популарној представи*, *омиљеним филмовима* и *познатом часопису*?

Нажалост, ово су само неки од мноштва случајева говора моде!

Здравко Зељковић

Заједнички концерт Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ и британског војног оркестра

МУЗИКА ЗА ДУШУ

Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“ одржао је 18. јуна, у Свечаној сали Дома Војске Србије у Београду, заједнички концерт са британским војним оркестром „The Band of The Royal Regiment of Fusiliers“.

Наступио је брас квинтет, један од британских резервних војних оркестара који учествује и представља свој пешадијски пук на свечаним догађајима, парадама и међународним наступима.

Програм концерта осмишљен је као мозаик културних утицаја и музичких жанрова – од класичних и оперских дела, италијанске канцоне и латиноамеричке музике, преко обраде популарних поп и рок хитова, до домаћег шлагера и познатих српских маршева.

Под диригентском палицом потпуковника Александра Ђурова, први део концерта био је посвећен класици, традицији и солистичком изразу, а извео га је наш симфонијски оркестар са солистима хора Маријаном Радосављевић (сопран), Светозаром Вујићем (баритон) и Драганом Милановићем (тенор), док је капетан Ненад Нинковић на труби извео једно од

најпознатијих дела шпанске концертне музике „Concierto de Aranjuez“.

На сцену је потом ступио британски оркестар са диригентом капетаном Ричардом Вотерсоном, који је уз „Liberty Bell“ обрадовао публику великим

Сустрет припадника 20. класе СВШ

У ПРВОМ ПЛАНУ
РАЗГЛЕДАЊЕ НИША

У Дому војске Ниш 25. јуна обележена је 50-годишњица матуре, 20. класе Средње војне школе, чија је промоција била у Сарајеву 15. јула 1975. године.

Сустрет је одржан у ресторану Дома војске Ниш. Скупу је присуствовало 34 класића. Школовање класе је почело у септембру 1990. године, а завршило је 15. јула 1975. године. Школовање је окончало 285 питомаца, који су распоређени широм тадашње СФР Југославије.

Организатори скупа, Живорад Мијачић, Зоран Јашовић и Бранислав Стојановић дочекали су класиће у Дому војске Ниш. Након тога једна група класића је отишла у обилазак Спомен-комплекса Чегар и Ћеле Кула, друга је посетила Споменик краљу Александру Карађорђевићу, Споменик ослободиоцима Ниша на Тргу краља Милана, Споменик војводи Петру Бојевићу, Споменик Искра слободе, споменике страдалим жртвама у агресији НАТО-а, незаобилазну Нишку тврђаву и Казандијско сокаче.

Промоција активне
и креативне старости

СПОРТИСТИ У ТРЕЋЕМ ДОБУ

Наоружани немерљивим искуством и младалачким и спортским духом, припадници трећег доба су се окупили 21. јуна у парку Светог Саве у Нишу, да се такмиче у више спортских дисциплина. Ову 18. олимпијаду спорта и здравља трећег доба свечано је отворио министар за бригу о селу Милан Кркобабић. Након интонирања химне РС, екипе је поздравио председник „Покрета трећег доба Ниш“ Хаџи Милорад Стошић и пожелео им успех на 18. Олимпијади као и добро здравље. Посебно је поздравио екипе са Косова и Метохије.

„Покрет трећег доба, у сарадњи са Градском организацијом пензионера (ГОП), организовао је ово такмичење са циљем да промовишу активну и креативну старост, али и да посебно пажњу посвете здрављу, култури и екологији. Од ове године одржава се и прва Олимпијада особа са инвалидитетом трећег доба“, рекао је Хаџи Милорад Стошић.

„Људи су пријатни, оптимистични, спремни да се такмиче и да буду фер и према себи и према другима. Овај дан је шанса да пошаљемо поруку толеранције, разумевања, то нам је нешто најнужније, али и пуно разумевање потреба особа са инвалидитетом. Ово је прилика да они изађу из неке врсте илегалитета, да их видимо и чујемо и да се према њима односимо као према равноправним члановима друштва“, поручио је Кркобабић. Министар је истакао да је посебно задовољан што учествују и пензионери са Косова и Метохије и наводи да се оваква манифестација бори против свих облика дискриминације.

„Велико је задовољство да видим старије суграђане у ономе што раде, а лепо је видети да су ту дошли људи из различитих градова. Сигуран сам да ћемо данас имати једну лепу свеобухватну манифестацију. Подржавали смо овакве манифестације у претходном периоду, подржаваћемо и у наредном“, навео је градоначелник Ниша Драгослав Павловић.

Учесници су се такмичили у дисциплинама попут штафете у брзом ходању, затим у пикаду, слободном бацању лопте у кош, шаху и извођењу пенала.

На олимпијади су учествовале екипе из целе Србије, међу којима је била и екипа Војних пензионера Србије, Ниш у саставу Стево Јакшић, председник МО „Браћа Тасковић“ УВПС Ниш и чланови удружења УВПС Ниш Срђан Јовић, Иван Митић, Душица Лукић и Зоран Јанковић. Чланови екипе су на прави начин репрезентовали и промовисали УВПС и постигли завидне резултате.

„Главна је да се дружимо, резултат у такмичењу је мање битан, али је добро да нас и то стимулише да покажемо нешто што знамо“, рекао је Зоран Јанковић, члан УВПС, Ниш.

Олимпијаду су подржали Град Ниш, Градска општина Медијана, Савез за рекреативни спорт, Дом здравља Ниш, чији су тимови обављали мерење крвног притиска, нивоа шећера, процену телесне масе и давали савете о правилној исхрани, као и дуге институције и предузећа.

Зоран Јашовић

У поподневним сатима истог дана у Дому војске Ниш уследило је заједничко дружење класића. Евоциране су успомене из времена школовања, логоровања, касарнских услова живота и где је ко завршио каријеру.

Госте је забављао оркестар Небојше Милићевића из Ниша.

Дружење је протекло уз пригодан ручак у пријатној атмосфери и договору да се сваке године одржава овакав скуп. Душан Ристевски је предложио да се следеће године скуп одржи у .

3. Ј

хитовима легендарних група Queen, Beatles и певачице Аделе.

После аплауза, британски војни оркестар остао је на сцени и са ансамблом „Бинички“ и диригентом потпуковником Игором Митровићем извео трећи део програма. Наступили су солисти Виктор Исаковић (обоа) и мајор Душко Трнавац (кларинет), док је сопран Биљана Васиљевић Митровић извела једну од најизвођенијих љубавних песама 20. века - „Bésame Mucho“.

На крају заједничког наступа, изведене су композиције „Тамо далеко“ и „Марш на

Дрину“ уз овације београдске публике.

Концерту су присуствовали припадници Министарства одбране и Војске Србије, амбасадор Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске у Србији Едвард Фергусон и бројни грађани.

Наступ Британаца представља наставак међународне војне сарадње две земље у домену војне музике, имајући у виду да је ранијих година у Србији и Великој Британији одржано неколико заједничких наступа са различитим оркестарским саставима.

Из прошлости Војнообавештајне службе

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ
СИТУАЦИЈИ

У току припрема за агресију и саме агресије НАТО на СР Југославију 1998. и 1999. године војна изасланства су дала максималан допринос прикупљањем сазнања о намерама, плановима, припремама и активностима држава чланица НАТО и њихових војних ефектива усмерених против наше државе.

Распад СФРЈ 1991. године имао је велике последице по систем војних изасланстава. Један део војних изасланика пореклом из отцепљених југословенских република напустио је своје дужности. Поред тога, увођење санкција СР Југославији, као и економска ситуација у држави, утицали су на значајно смањење војног буџета. У периоду од 1990. до 1992. године, привремено или трајно затворено је 12 изасланстава (у Анголи, Чешкој Републици, Индонезији, Ирану, ДР Немачкој, Пољској, Сирији, Венецуели, Аустрији, Ираку, Либији и Алжиру). Такође, у делу изасланстава укидана су места помоћника војног изасланика или секретара војног изасланства, тако да је укупан број припадника изасланстава смањен за више од 50%.

После почетка агресије НАТО 24. марта 1999. године, СР Југославија прекинула је дипломатске односе са четири водеће силе НАТО – САД, Великом Британијом, Немачком и Француском. Последица тога било је и повлачење војних изасланика из наведених држава. Процес обнове дипломатских односа отпочео је после политичких промена крајем 2000. године, а у наредних неколико месеци поново су отворена и војна изасланства.

Промена статуса
војних изасланстава

Промене у систему одбране и нова законска решења 2002. године довела су и до промене статуса изасланстава – из војних, она су прерасла у изасланства одбране.

Наредних година, систем изасланстава одбране се често мењао из различитих разлога – због смањивања буџета, избијања криза у појединим државама или регионима, промена у приоритетима политике одбране и слично. Данас је у функцији 27 изасланстава одбране, и то: у суседним земљама – Хрватској, Мађарској, Румунији, Бугарској, Северној Македонији, Босни и Херцеговини и Црној Гори; у европским земљама – Великој Британији, Немачкој, Француској, Белгији, Италији, Шпанији, Аустрији, Грчкој, Турској, Пољској, Русији и Белорусији; у Азији – Кини, Уједињеним Арапским Емиратима, Израелу, Ирану и Либану; у Африци – Египту и Алжиру; и у Северној Америци – Сједињене Америчке Државе. На принципу нерезиденцијалне акредитације покривено је још 11 држава – Норвешка, Словачка, Чешка, Словенија,

меним и квалитетним обавештајним подацима Војска Југославије је успевала да реализује своје задатке, уз минималне губитке. Отпор који је Војска Југославије пружила НАТО потврдио да и мале државе могу да буду јаке уколико ангажују све своје капацитете на одговарајући начин. Војни изасланици су томе дали максималан допринос.

Ослонац на аналитику

Аналитика је постала интегрални и незаменљиви део војнообавештајне службе. Војна и цивилна лица – аналитичари прикупљене податке, који најчешће не дају јасну слику о намери непријатеља (о снази, распореду, намерама и могућностима), стрпљиво сортирају, изучавају, постављају различите хипотезе и коначно извлаче одговарајуће закључке. Израда информација и процена јесу последња

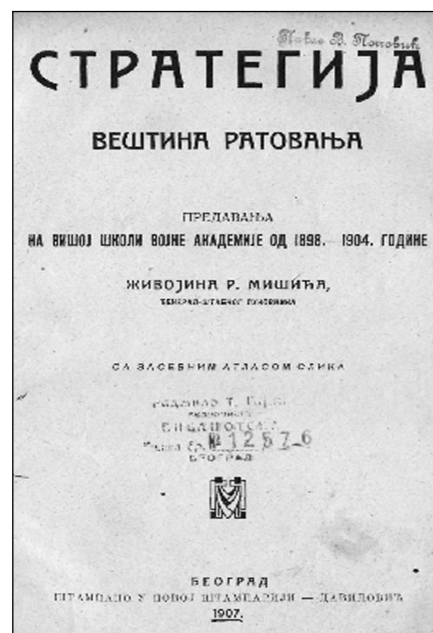

Ђорђе Никшић, ИО у Шпанији на нерезиденцијалној основи, на пријему код шпанског краља Хуана Карлоса I. мај 2009. године.

Кипар, Украјина, Казахстан, Азербејџан, Јерменија, Саудијска Арабија и Канада.

Од 1991. до 1995. године услови за рад војних изасланстава били су веома неповољни – у политичком, финансијском, кадровском и сваком другом смислу. Међутим, и у таквим околностима тадашњи војни изасланици успевали су да, уз максимално залагање и професионализам, способност и снажљивост, реализују задатке који су постављани пред њих. Тежиште у раду било је на што квалитетнијем информисању војног и државног руководства о ситуацији у региону и свему ономе што је било значајно за безбедност земље. Поред тога, војна изасланства су пружала подршку реализацији активности из домена међународне војне сарадње са делом земаља које су наставиле да гаје пријатељски однос према Савезној Републици Југославији.

У току припрема за агресију и саме агресије НАТО на СР Југославију 1998. и 1999. године војна изасланства су дала максималан допринос прикупљањем сазнања о намерама, плановима, припремама и активностима држава чланица НАТО и њихових војних ефектива усмерених против наше државе. Захваљујући правове-

Насловна страна књиге војводе Мишића „Вештина ратовања

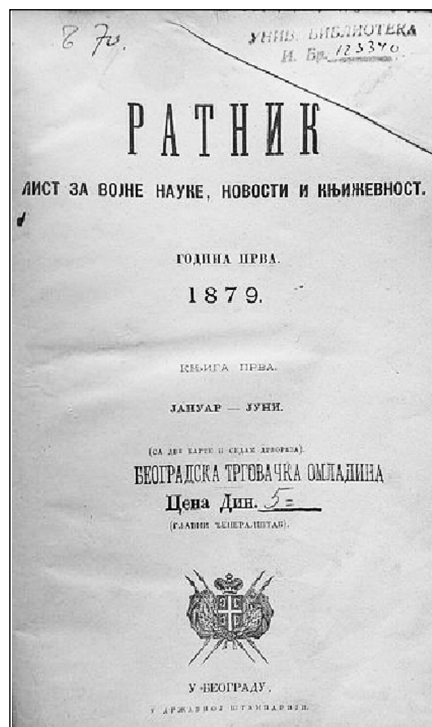

Изасланик одбране у Варшави, пуковник Павле Варга, током посете 56. ваздухопловној бази Ваздухопловних снага Пољске у Вроцлаву, 13. септембар 2016.

фаза рада аналитичара. Добра, право-времена, тачна и са свих аспеката обрађена информација „поплачава пут ка остварењу главног задатка – постизање успеха политике и стратегије једне земље“, што је посебно важно у периоду непосредне ратне опасности и рата.

Појава аналитике као засебног органа у војнообавештајној делатности везује се за период од друге половине 20. века када је уредбама о устројству Војске и Генералштаба предвиђена и аналитичка секција у оквиру одсека, одељења или сектора Војнообавештајне службе. До тада, прикупљачки органи, вође из редова власти, владарских породица, а касније из редова школованих официра су, поред задатка да прикупе информације о непријатељу, првенствено, војној просторији и времену, вршили и аналитичку процену, у почетку усмено, а појавом писмености и писаним путем достављали аналитичку процену по одређеним темама. Па тако у епским спевовима наилазимо на прве аналитичке процене непријатеља. Војвода Иван Косанчић за кога се прича да је био најбољи мачевац тадашње српске војске и добар познавалац Османлија, добио је задатак од Милоша Обилића да прибави податке о јачини Турске војске непосредно пред Косовски бој 1389. године. Своја стапажања, која су преношена у облику стиха епске песме. приповедана су овако:

„Побратиме, Косанчић-Иване,
Јеси л' турску уходио војску?
Је ли много војске у Турака?
Можемо ли с Турци бојак бити?
Вели њему Косанчић-Иване:
„Ја сам турску војску уходио,
Јесте силна војска у Турака:
Сви ми да се у со преметнемо,
Не би Турком ручка осолити!
Ево пуно петнаест данака
Ја све ходах по турској ордији,
И не нађох краја ни хесапа:
Од Мрамора до сува Јавора,
Од Јавора, побро, до Сазлије,
До Сазлије на њемер ђуприје,
Од ђуприје до града Звечана,
све је турска војска притиснула,
Коњ до коња, јунак до јунака,
Бојна копља као чарна гора,
да из неба плаха киша падне,
Ниђе не би на земљицу пала,
Већ на добре коње и јунаке.

Насловна страна „Ратника“

Операцијско одељење

У саставу Оперативног одељења налазили су се Спољни и Унутрашњи одсек. Спољни одсек је намењен за проучавање земље и војске европских и суседних држава, пре свега њихове организације, попуњавања, састава, бројног стања, размештаја, школства и устројства. Иако тај одсек није функционисао током наредне две године, први пут у историји модерне српске државе предвиђено је постојање дела војне организације који би се бавио искључиво обавештајном делатношћу. Природно, најчешће су прикупљани и обрађивани подаци о аустроугарској војсци, њеној попуни, саставу, школству и официрском кадру, као и о бројном стању и размештају турске војске путем аналитичке делатности.

Упоредо са првим војним дипломатама почиње да се развија и Војнообавештајна служба Србије. Уредбом о Ђенералштабној струци, од 6. марта 1884. године, формира се Операцијско одељење које су чинила два одсека, Спољни и Унутрашњи. Спољни одсек, кога су звали и Извештајни, у периоду од 1902. до 1909. године,

проучавао је војске и земље суседних и европских држава, њихову организацију, попуно, састав, бројно стање, размештај, устројство и школство, када је аналитички приступ у раду добијао на значају и долазило до спознаје да аналитика као засебан процес у обавештајној процени, начелно непријатеља, има основа да буде засебна организациона целина.

О општем стању турске војске могло се пуно открити праћењем штампе онога времена што је била претеча данашњих отворених извора и аналитичког рада. Наиме, српски „Ратник“ редовно је замењиван са немачким војним листовима из којих су могле да се сагледају неке од карактеристика савремених војски, док су и српски официри са школовања у Пруској доносили примерке тих часописа. У једном од тих листова писано је о пруским официрима који су боравили у Цариграду на лични захтев Султана ради пружања помоћи турској војсци у реорганизацији по угледу на пруску. Ови официри су одмах добили чин паше и потписали уговор на три године.

Обавештајна служба српске војске у миру, а ни обавештајно-извиђачка служба касније у рату није имала организовану аналитичку делатност као засебну службу, већ је своје процене о непријатељским војскама сачињавала у оквиру 1. Оперативног одсека и касније одељења.

Аналитички извештаји

Српски официри школовани у иностранству усавршавали су језик, преводили стручну војну литературу за потребе матичне земље, стицали познанаства у земљи школовања и трасирали пут себи и другим лицима која су се припремала за рад у тој земљи. На тај начин прикупљане су форме и методе аналитичког приступа рада Војнообавештајне службе.

Анализа прикупљених података о непријатељу била један од најважнијих задатака Обавештајног одсека Врховне команде Српске војске на Солунском фронту. Аналитичност није мањкала ни обавештајцима у армијским и дивизијским штабовима, укључујући и оне који су самостално обављали дужност (војни изасланици и делегати при савезничким командама). Сви они су у реализацији тог одговорног задатка користили знања која им је „усадио“ њихов престижни професор са Војне академије, ђенералштабни пуковник Живојин Мишић, који је у свом уџбенику овако описао аналитичку делатност: „**Свако дана треба изграђивати нарочите прегледе распореда својих и непријатељских снага на основу добијених података да би начелник штаба могао сваког тренутка да зна и да види положај и стање код обе стране.**“

У припреми за Други балкански рат у првој половини 1913. године били су од велике користи извештаји војних изасланика одаслати из Бугарске и суседне Румуније. Користан извештај саставио је Милан В. Петровић, пешадијски капетан. Материјал „Војничка Бугарска“ тј. социолошка студија о деловању Бугарске на Балкану, од мајора бугарске војске Петра Дарвингова написан је аналитичким приступом у духу савремене војне студије који је обилато коришћен у процени војног потенцијала Бугарске оног времена.

(Наставља се)
Група ветерана ВОС

Угрожавање здравља

ЗАНЕМАРЕНЕ РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ

Уколико лечење аутоимуног артритиса не почне што пре иновативним лековима, уништење зглобова и инвалидност неће мимоићи ни млађе пацијенте, упозоравају доктори

Др Мирјана Лапчевић, председница Удружења оболелих од реуматских болести, поручила је на недавној конференцији за новинаре да се реуматске болести занемарују у нашем друштву, упркос чињеници да готово милион и осамсто хиљада људи у Србији болује од неког хроничног реуматског обољења. То је, како је појаснила, сваки четврти становник.

- Од тог броја бар 100.000 младих особа болује од аутоимуног артритиса, хроничне, доживотне болести, која пре свега оштећује зглобове, али и друге органе, јер су те болести системске по свом карактеру. Уколико се ове болести не открију на време и ако лечење не почне што пре агресивном, иновативном терапијом, доћи ће до уништења зглобова. Болешћу ће бити захваћени други органи, а таква особа ће у року од две, а најкасније од пет година, зависно од тога која је болест у питању, бити инвалид. Те болести су скопчане и са скупим операцијама - упозорила је докторка Лапчевић.

Она је објаснила да су ови пацијенти у средњим годинама када би требало да су радно активни, али без одговарајуће терапије они нису способни да раде. Посебан проблем постаје остваривање њихове жеље за родитељством, јер репродуктивна моћ оболелих од аутоимуног артритиса је врло смањена уколико се болест не

лечи новим, односно иновативним лековима и уколико се не стави под контролу.

- Проценат наслеђа у овим болестима је максимално 20 процената, па се тако 80 одсто особа с овом дијагнозом лишава потомства и о томе мора да се мисли. Ове болести су скопчане с боловима, с радном неспособношћу, прати их општа слабост, малаксалост, неспособност. Све то ове пацијенте брзо уводи у депресију, а она све теже појачава. Практично иновативна терапија прекида овај ланац лоших догађања и уложена средства за лечење ових пацијената далеко су исплативија од било којег другог лечења. Добијамо човека који је радно способан, који може да има децу - рекла је Мирјана Лапчевић.

Она је апеловала на одговорне да схвате да уложени новац за иновативне лекове много значи не само за сваког пацијента, већ и за његову породицу и напослетку и за државу.

Идеално време за започињање терапије

ЛИЧНИ ПРИМЕР

Др Мирјана Лапчевић често наводи своју животну причу и верује да личним примером може и друге мотивисати на борбу и лечење. На конференцији за медије испричала је како је са 42 године оболела од артритиса, али је са 65 година отишла у пуну, а не инвалидску пензију.

-Имала сам среће да као лекар схватим да треба да уђем клиничку студију јер је у том тренутку то био једини начин да дођем до лека, а касније сам до лекова долазила и преко Републичког фонда за здравствено осигурање. Међутим, ми у Србији имамо сада проблеме с клиничким студијама и о томе се недовољно води рачуна. Дакле, фармацеутске компаније из годину у годину све су мање заинтересоване да раде клиничке студије у Србији, а то је био пут да се дође до терапије - указала је докторка Лапчевић.

БОЛ БУДИ ИЗ СНА

Хронични артритис су најтеже реуматске болести, јер ако се као запаљење зглобова не препозна и не лечи правилно, оно доводи од озбиљних оштећења зглобова, до деформитета и инвалидитета.

Карактеристични су болови у зглобовима праћени отоком, а најизраженији су у другој половини ноћи и пред зору, дакле и у мировању. Некада болови буде из сна. Пацијент не мора уопште да покреће зглобове, имаће болове уколико је зглоб запаљен. Обично је пацијент ујутру изразито укочен и та укоченост траје више од сат времена.

Свако ко примети да има болове и отоке у зглобовима који су присутни током ноћи, као и да ујутру укоченост дуго траје, а посебно уколико проблеми трају дуже од шест недеља, треба да се јави лекару.

је је да се хронични артритис препозна у прва три месеца од почетка првих тегоба и да се започне лечење.

О. Поповић

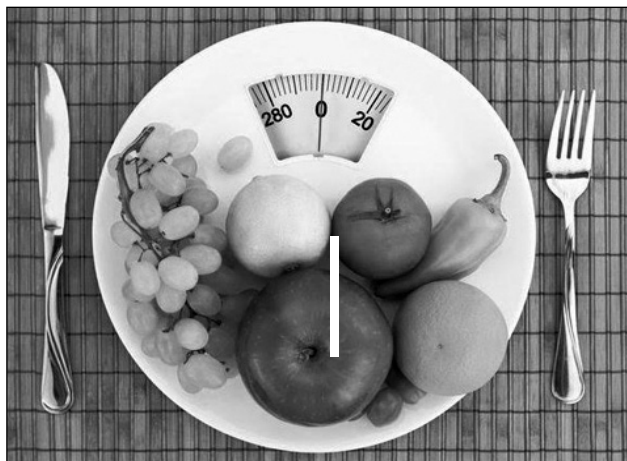
Извор: Магазин

Исхрана лети

У ЦАРСТВУ ВОЋА И ПОВРЋА

На избор намирница које користимо у исхрани утиче више различитих чинилаца, као што су пол, узраст, физичка (не)активност, здравствено стање. Зависно од годишњег доба, доступне су нам и различите врсте намирница, а осим тога, климатски услови утичу и на потребе организма за одређеним врстама хране.

У летњем периоду за који су карактеристичне високе дневне температуре, организам нема потребу за великим енергетским уносом, с обзиром да се одређен део унете хране у телу троши за стварање топлоте, већ на првом месту за одговарајућим уносом течности. Дневне потребе се крећу од 6 до 8 чаша воде, односно један и по до два литра, некада и више зависно од степена физичке активности и здравственог стања. Не препоручује се надокнада течности само уносом сокова, без обзира на њихов садржај шећера или вештачких заслађивача. Пожељни су освежавајући напаци попут хладног чаја (биљни чај припремљен на уобичајен начин и охлађен у фрижидеру, на пример чај од нане освежава на високим температурама) или свеже цеђеног воћног сока. Неопходно је избегавати газирани напаци и већу количину кафе, а алкохолна пића су забрањена. Хладни напаци за којима обично посежемо када су велике врућине прија нам само

тренутно уз опасност да, уколико смо прегрејани и знојави, хладном водом из фрижидера механички оштетимо слузокожу ждрела те се може јавити бол у грлу и прехлада.

Када је у питању избор врсте хране, саветује се пре свега већи унос поврћа – свежег или спремљеног кувањем (на пари или у води) или гриловањем, као и свежег воћа. Од млечних производа пре свега млад сир од обраног млека, јогурт и обрано млеко, уз избегавање јаких сирева, кајмака, павлаке и бутера због велике количине масноће коју садрже. Смањити унос меса, уз препоруку за коришћење пре свега рибе, пилетине и ћуретине. Не саветује се пржење и поховање за припрему меса,

као ни узимање сухомењнатих производа. Житарице треба уносити свакодневно у мањој количини, као хлеб и цералије (мусли), а смањити или искључити употребу лиснатих теста и пекарских пецива која садрже велике количине масноће.

И током лета исхрана треба да је редовна, што подразумева одређен ритам obroka у току дана. Пожељни су чешћи, мање обилни obroci. Једино разноврсна исхрана обезбеђује унос свих организму

потребних хранљивих састојака и тиме чува здравље.

Посебну пажњу треба посветити правилном чувању намирница које се током лета брже кваре и то пре свега намирница животињског порекла с обзиром да представљају добру подлогу за раст бактерија, а најосетљивије су месо и прерађевине, риба, јаја, млеко и млечни производи па их обавезно треба чувати у фрижидеру. Од свих млечних производа сладолед је најчешћи кривац за настанак тровања храном у летњем периоду. По свом саставу јаје представља идеалну средину за развој Салмонеле те је неопходна добра термичка обрада, односно избегавати коришћење производа, на пример колача, кремова, сладоледа који садрже свежа – сирова јаја.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

НАЈБОЛЈЕ Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година XXIII. Број 257 ЈУН, 2025

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић
(Ниш) и Трајче Митушев (Земун)
Јанко Мићић (Крагујевац)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Редакција, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пру-
жаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигуранци.

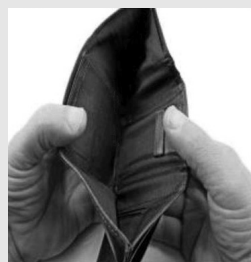
Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за
висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Човек двојног морала,
бар је два пута неморалнији.*

*И у друштву неробних
произвођача,
човек је најкварљивија роба*

*Пошто је игра важнија од
резултата,
немамо разлога за
незадовољство.*

*Уместо етику,
нуде нам козметику.*

*Ко лаже тај и краде,
отуда у нас толики лопови.*

Бранко Н. Ракочевић

TANJAdent

Стоматолошка ординација

„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800

Михаила Булгакова 50а, Београд

е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.

Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије
Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686
Радно време од 12 до 20 х

ДОПУНСКА УСЛУГА

Услуге погребног оркестра Београд
на сахрани, кремацији, испраћају,
помену.

<http://www.pogrebniorkestar.rs/>
Aleksandar +381643930694
+381638088919